

Kaj se skriva pod pepelom?

Ljubljana, 11. 11. 1986 – seja poslovnega sveta je potekala v znamenju ugibanj o kakovosti tako preteklih kot prihodnjih poslovnih dosežkov, izmenjavi mnenj o primernosti meril, uporabljenih za uvrščanje investicijskih objektov v planski akt za leto 1987 ter izmenjavi pogledov na nekatere tekoče zadeve poslovno-samoupravne narave.

Če se sučemo okrog preteklih poslovnih rezultatov – za obdobje januar-september, so številke zadovoljive, toda ali kaže številkam vselej verjeti – dokončnega in argumentiranega stališča tudi poslovodni svet ni sprejel. Sedanji način obračunavanja in izkazovanja dohodka omogoča vrsto transakcij, ki se kažejo v dobrem in slabem. Zato tudi sila nevtralna ocena poslovnih rezultatov jesenskega obračunskega obdobja ni nenavadna. Več poslovodni delavci pričakujejo od sprememb zakonodaje, ki naj bi bila seme, ki naj pokaže resnično kal našega gospodarjenja. Večkrat smo setvam ploskali v naprej, pšenico pa vseeno uvozili.

Nekaj novosti pri združevanju sredstev za skupne naložbe oziroma za naložbe, pri katerih so udeležena tudi na ravni sozda združena sredstva. Iz osnove za združevanje sredstev je izvzet delež amortizacijskih sredstev, ki jih OZD oblikujejo na podlagi obračunavanja pospešene amortizacije; pred dodelitvijo združenih sredstev posameznemu tozidu bo preverjeno, kako se do združevanja investicijskih sredstev obnašajo ostale članice de-

lovne organizacije, in brez pozitivnega mnenja komisije za ugotavljanje družbene in ekonomske utemeljenosti naložb, koriščenja združenih sredstev ne bo. Načeto je bilo tudi vprašanje načela zamenljivosti naložb v tekočem poslovnem letu. Ali uvrščati v planski akt le gradnjo tistih objektov, ki bi ustrezali merilom vnaprej določene metodologije in se s tem opredelili tudi, kaj so investicije skupnega pomena, ali še naprej po pragmatičnem načelu »vsakemu nekaj in vsi smo zadovoljni«. Očitno je, da bi nam kombinacija zaostrovanja in splošnega zadovoljstva najbolj ustrezala. Za zdaj elastičnost in prilagodljivost na področju investiranja potrjuje vsakdanja praksa. Zato naj bo soglasje – privolitev v predlagano investiranje tako po vrsti, obsegu in financiranju še naprej temeljnega pomena.

Poslovodni delavci so se seznanili z več informacijami, ki se nanašajo na različna področja našega skupnega delovanja. Sprejeli so pobudo, da se nekatera vprašanja, ki so v zvezi z uresničevanjem skupne in enotne kadrovske politike, urejajo in usklajujejo tudi na ravni sesta-

vljene organizacije. Podprli so pobudo za ustanovitev delovnega telesa, ki naj pripravi temelje kadrovskemu informacijskemu sistemu na ravni sestavljene organizacije. Malo pozno, a toliko bolj drastično, smo se zavedli posledic dosedanjega nezanimanja za kadrovske funkcije kot eno od poslovnih funkcij vsakega sistema. Brez sistematične in načrtne skrbi za kadre je vsaka strategija razvoja, na katero prisegamo s svojimi planskimi dokumenti, torzo. In nekaj dejavnosti tudi v sozdu to že postaja.

Področje blagovnega prometa vedno vzbudi zanimanje za konkretne rešitve. Na tej seji so bile zlasti koristne informacije o prodaji na obroke, ki izvira iz sporazumevanja med sozdom in potrošniki, urejanju vprašanja številnih posrednikov v prometu na debelo, sporazumevanja z agencijami, pooblaščenimi za izdajo kreditnih kartic glede kondicij prav tako pa tudi delitev kondicij med tozdom Investa in investitorji pri nabavi gostinske in trgovinske opreme. Še posebej pa so bile predstavljene možnosti, ki jih tozid Contal nudi pri opravljanju zunanjetrgovinskih storitev in poslov.

Kar pa se samouprave oziroma izvajanja sklepov Delavskega sveta SOZD in zbora Mercator-Interna banke tiče, sta dva konkretna podatka za jasno sliko stanja povsem dovolj: Sklepe o sklenitvi samoupravnega spora-

Glasilu je namenjeno na naslov:

Glasilu delavcev in združenih kmetov sozd Mercator – Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXIII

Ljubljana, november 1986

št.: 11

zuma o ustanovitvi Mercator-Interne banke je v roku poslalo le nekaj ozdov (do dneva seje poslovnega sveta samo 63), celi vrsti ozdov pa se v zvezi s sporazumom o usklajevanju delitvenih

razmerij v razporejanju dohodka in sredstev za osebne dohodke ni zdelo vredno niti sporočiti, kaj o zadevi menijo. V takih razmerah se je težko ustavljati temu, da bi človek ne pisal zbadljivk.

Vsem kmetom in delavcem v sozdu MERCATOR-KIT čestitamo ob prazniku republike

organi samoupravljanja in DPO SOZD ter uredništvo glasila

Osnutek plana v razpravi

Marko Glažar

Največ o naložbah in združevanju sredstev

Izvršilni odbor Delavskega sveta sozda MERCATOR-KIT je poslal članicam sozda v javno razpravo osnutek planskega akta sozda in Delovne skupnosti sozda. Prvo »ogrevanje« je bilo opravljeno sicer že na seji poslovnega sveta.

Kot običajno (in tudi najbolj razumljivo je) so se poslovodni delavci članic opredeljevali zlasti o načrtovani realizaciji nalož in seveda tudi njihovih virov, zato je stekla razprava o obsegu naložb skupnega obsega in o načinu združevanja sredstev zanje.

V razlagi so strokovne službe napisale takole:
v plan investicij sozda MERCATOR-KIT za leto 1987 so, od predvidenih nalož, ki so jih posredovali posamezni ozdi, uvrščene:

Ⓐ naložbe, ki so po merilih, sprejetih v srednjeročnem planu, prednostne. Menimo namreč, da morajo ta merila oziroma prednost veljati za celotno plansko obdobje, saj bomo le tako dosegli željene ekonomske in stabilizacijske učinke;

Ⓑ naložbe, ki se vključujejo v poslovno politiko sistema kot celote;

Ⓒ naložbe, pri katerih lahko

čla zakon in ki so potrebna za izdelavo strokovne podlage za naložbeno odločitev.

Sistem združevanja sredstev je že v preteklih letih dal zelo dobre rezultate, zato ga moramo krepiti tudi v bodoče, kar bo:

● omogočalo hitrejšo in s tem cenejšo izvedbo posameznih naložb,

● zagotavljalo pomemben vir kratkoročnih posojil za obratna sredstva.

Omejitve na področju investiranja, kot jih določajo resolucije na vseh ravneh, bodo veljale tudi v naslednjem letu, zato bodo imela v denarnih konstrukcijah velik pomen predvsem lastna in združena sredstva.

Predračunska vrednost vseh skupnih naložb je 28.413.000.000 dinarjev (brez računalniške opreme za AOP v višini 300 milijonov dinarjev, ki bo financirana iz lastne amortizacije).

Obveznosti za združevanje sredstev v letu 1987 naj bi bile naslednje:

● 50 % na osnovi minimalne amortizacije,

● 40 % na osnovi akumulacije brez povišane amortizacije, oboje po zaključnem računu za leto 1986.

Računamo, da bomo v 1987. letu združili približno 7,5 milijonov dinarjev. Tako združena sredstva bomo porabili za naložbe skupnega pomena. Ker pa vse naložbe v 1987. letu ne bodo

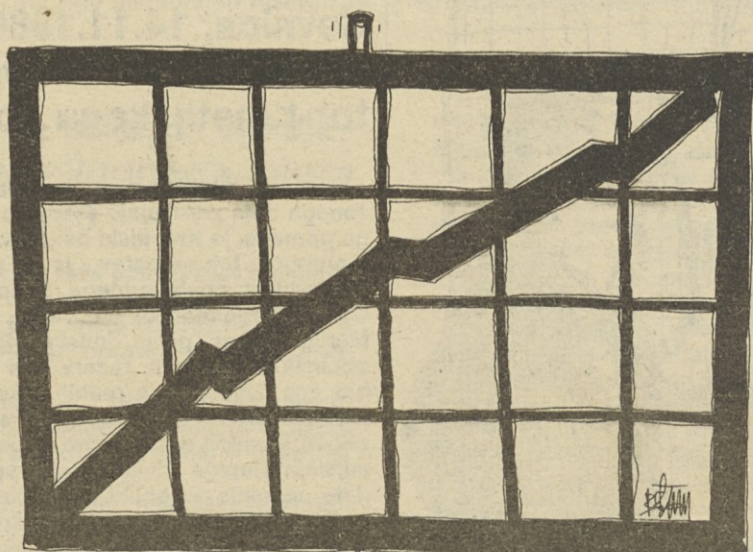
dokončno sfinancirane, naj bo ostala udeležba združenih sredstev pri naložbah enaka kot letos, to je 30-odstotna, vendar mora biti s tem planom določeno, da v 1987. letu ni možna nobena zamenjava posameznih naložb.

Olajšave pri združevanju naj bi imeli:

1. ozdi iz dejavnosti industrije in kmetijstva, pri katerih letna stopnja minimalne amortizacije presega povprečno stopnjo vseh ozdov v sestavi sozda. Ti naj bi združevali po za tretjino nižji stopnji kot ostali ozdi.

2. ozdi, ki bodo poslovno leto 1986 zaključili z izgubo, to pa bodo pokrivali članice sozda MERCATOR-KIT, naj bi združevali le po osnovi amortizacije; 3. ozdi, ki bodo poslovno leto 1986 zaključili z izgubo in jo pokrivali sami, naj bi združevali samo po osnovi amortizacije, in to po stopnji, znižani za polovico;

4. ozdi, ki bodo imeli negativni OBS obrazec in premajhno minimalno amortizacijo, naj bi svojo obveznost do združevanja izpolnjevali tako, da bi oblikovali povišano amortizacijo do višine, ki jim jo bo dopuščal dohodek.

Trdnost naših planov

Poslovni rezultati SOZD MERCATOR-KIT v devetih mesecih leta 1986

v 000 din

elementi	januar 1985	september 1986	indeks
1. Celotni prihodek	180,728.878	375,495.042	208
- prihodki od obresti	3,013.025	7,606.356	252
2. Porabljena sredstva	161,788.684	328,970.940	203
- materialni stroški	32,106.194	64,601.890	201
- amortizacija	2,473.803	5,782.850	234
- obresti za kred. za obrat.sred.	6,492.467	11,088.453	171
3. Dohodek (D)	18,990.154	46,524.102	245
- obresti za kredite za OS	352.646	810.257	230
4. Čisti dohodek (ČD)	13,715.033	33,642.167	245
- del ČD za osebne dohodke	9,936.898	23,884.913	240
- del ČD za skupno porabo	772.916	2,024.750	262
- del ČD za poslovni sklad	2,526.883	6,258.625	248
- del ČD za rezervni sklad	663.998	1,699.314	256
5. akumulacija	3,215.211	8,008.781	249
6. Sredstva za reprodukcijo	5,689.014	13,791.631	242
7. Izguba	227.243	155.539	68
8. Zaloge	25,209.924	49,232.231	195
9. Krediti za osnovna sredstva	32,865.606	70,228.922	214
10. Dclgoročni kred. za obrat. sred.	2,261.551	8,010.133	354
11. Kratkoročni kred. za obrat. sred.	4,066.650	5,370.444	132
12. Povpreč. štev. zaposl. po urah	19.083	19.148	100
13. Obveznosti za zapadle anuitete	468.606	555.752	114
14. Terjatve do kupcev	12,915.071	44,818.275	347
15. Obveznosti do dobaviteljev	2,407.066	7,608.433	316

KAZALCI

1. Dohodek na delavca (din)	995.135	2,385.974	240
2. Dohodek v primerjavi s povprečno uporab. posl. sred. (%)	21,42	27,99	131
3. Akumulacija v primerjav z doh. (%)	16,93	17,21	102
4. Stopnja akumul. sposobnosti (%)	3,63	4,82	133
5. Stopnja reprodukcijske sposob. (%)	6,42	8,30	129
6. OD in SSP na delavca (din)	561.223	1,328.769	237
7. Čisti obrač. OD na del (din/mes.)	41.797	97.191	233

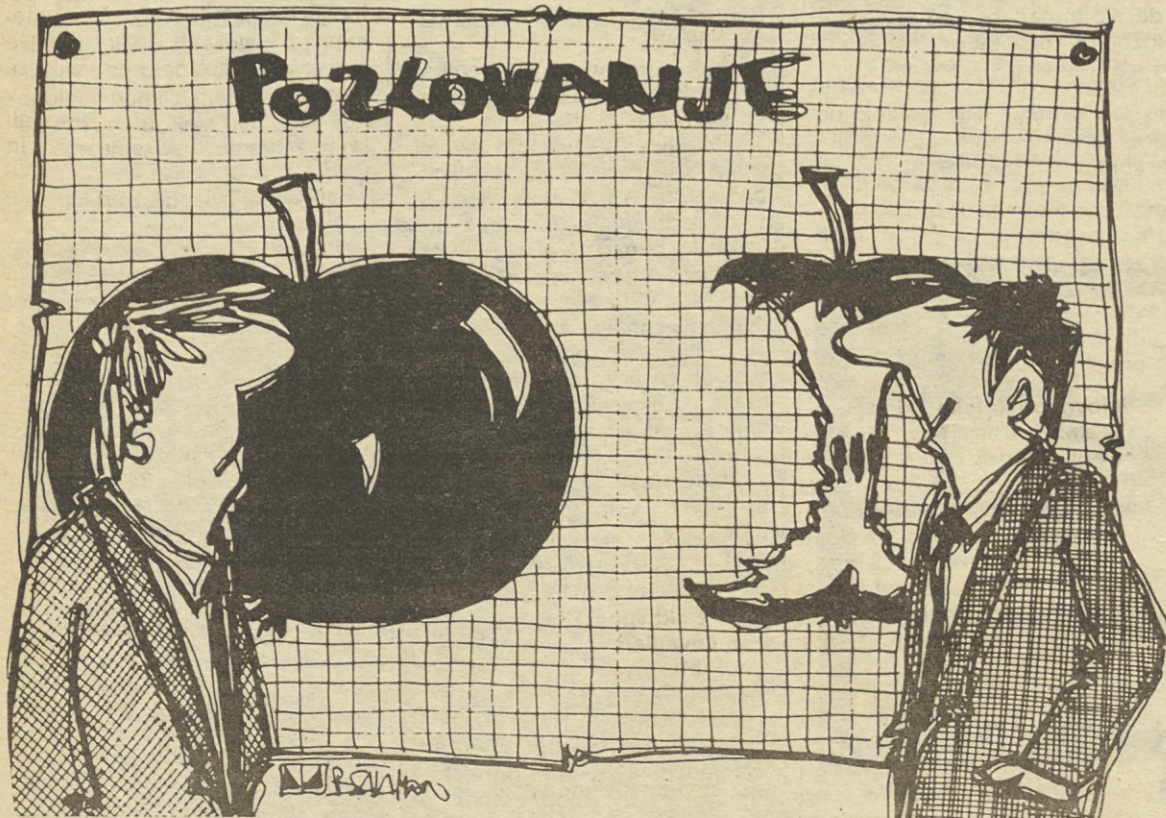
Rezultati, ki jih izkazuje tričetrtletni periodični obračun, kažejo zlasti v nekaterih postavkah na izboljšanje v gospodarjenju pri povečanem obsegu proizvodnje in prodaje, manjših izgubah, več ustvarjenih sredstev za poslovni in rezervni sklad in hitrejšo rast dohodka kot osebnih dohodkov.

Podatki iz bilanc posameznih ozdov v našem sistemu so zanimivejši in so prikazani v analizi, ki jo te dni pošilja služba za plan in ekonomiko poslovanja vsem članicam, poslovnih in samoupravnim strukturam.

Lahko ugotovimo, da se povečuje obseg gospodarjenja, da dosegamo tudi boljše rezultate od lanskih, podatki so že realnejši od polletnih, seveda pa je spričo balansiranja prisoten sum v napihnjeni dohodek in dokazana možnost povečanja obsega obračunane amortizacije.

Seveda pa je bistveno, da pripravijo na osnovi teh podatkov članice primerjave o tem, kako drugi boljše ali slabše gospodarijo, poleg tega pa so ti podatki tudi izhodišče za plan za leto 1987.

Marko Glažar

- Ta jablogram bomo v bodoče uporabljali za predstavitev poslovanja oziroma ostanek čistega dohodka.

Po Tanjugu

Podeljene nagrade Borova novinarjem združenega dela

Borovo, 17. novembra (Tanjug) – Na svečani seji delavskega sveta sozda Kombinata Borovo so bile danes podeljene letne nagrade, katere ta kolektiv dodeljuje novinarjem časopisov v združenem delu iz vseh republik in pokrajin, za leto 1986. Nagradjeni novinarji so: Momčilo Njezi, RIPK Bosanska Krajina, Banja Luka; Rajko Pavičević, Gradjevinski kombinat Titograd; Boris Kožar iz »Varaždinskega magazina«; Taki Fundu, »Interimpex promet« iz Skopja; Gordana Pavlović-Pura, Mašinska industrija Niš; Jaro Novak, »Mercator-KIT« Ljubljana; Mustafa Bejtulaf, »Inteks« iz Gnjilanov in Djordje Dragojlović, novinar »Severa« iz Subotice.

Svečanosti je prisostvovala tudi Marija Todorović, predsednica Zveze sindikatov Jugoslavije. Poudarila je velik pomen, ki ga ima delavski tisk za mobilizacijo delavcev pri izpolnjevanju vsakodnevnih nalog. Pohvalila je iniciativo Kombinata Borovo, kolektiv, ki edini v naši državi podeljuje take nagrade novinarjem delavskega tiska.

Danes v Jugoslaviji izhaja okoli 4000 glasil v združenem delu, vsako leto pa prejme nagrado Borova osmerica najboljših novinarjev, ki jih predlagajo republiške in pokrajinske novinarske sekcije.

Sevnica, 14.11.1986 – slovesno odprt Kmetijski oskrbovalni center Mercator-Kmetijskega kombinata Sevnica

»V desetih letih, odkar se na ravni sestavljene organizacije združenega dela združujejo sredstva za investiranje v objekte skupnega pomena, je Kmetijski oskrbovalni center 92. objekt, zgrajen tudi s pomočjo teh sredstev,« je ob slovesni otvoritvi objekta poudaril predsednik poslovnega odbora SOZD MERCATOR-KIT Miran Goslar. Predsednika izvršnega sveta skupščine občine Sevnica, Marija Jazbec, pa je dodala: »Postavljena je streha skladiščenu občinskih blagovnih rezerv in s tem je občina Sevnica prenehala biti ena izmed tistih redkih slovenskih občin, ki zanje še nimajo urejenih prostorov in zmogljivosti. Kmetijstvo je dejavnost, ki ji v občini Sevnica namenimo posebno pozornost. To dokazuje tudi najvišja stopnja izh prispevka osebnega dohodka, ki jo združeno delo namenja za oblikovanje občinskega sklada za intervencije v proizvodnji hrane. Kmetijski oskrbovalni center naj bo osrednja nakupovalna hiša za vse, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. Trgovci – prodajalci, zagotovite jim, da bodo vanjo prihajali brez bojznosti, da v njen česa manjka, da se bodo vanjo vračali tudi zaradi vaše ustrežljivosti in prijaznosti.«

12. sednica poslovnog saveta SOUR-a

Vesna Bleiweis

Šta se krije ispod pepela?

Ljubljana, 11.11.1986. godine — sednica poslovnog saveta protekla je u znaku nagađanja o kvalitetu kako prošlih, tako i budućih poslovnih rezultata, razmene mišljenja o tome, koliko su korišćene odgovarajuće mere za svrstavanje investicionih objekata u planski akt za 1987. godinu te razmene pogleda na neke tekuće zadatke poslovno — samoupravne prirode.

Kada govorimo o proteklim poslovnim rezultatima — za period januar-septembar, brojke su zadovoljavajuće, ali — da li se brojkama može uvek verovati? Konačan i argumentovan stav nije usvojio ni poslovodni savet.

Sadašnji način vršenja obračuna i prikazivanja dohotka omogućava niz transakcija, koje se javljaju o dobrom i lošem. Stoga i veoma neutralna procena poslovnih rezultata jesenjeg obračunskog perioda nije ni malo čudna. Rukovodioci više očekuju od izmena u zakonodavstvu, koje bi morale biti seme koje bi pokazalo stvarnu klicu naše privrede. Često smo unapred aplavdirali setvama, i uprkos tome uvezli žito.

Nekoliko novosti u udruživanju sredstava za zajedničke investicije, kod kojih učestvuju i na nivou SOUR-a udružena sredstva: iz osnova za udruživanje sredstava izuzet je deo sredstava amortizacije, koja OOUR-i formiraju na osnovu obračunavanja ubrzane amortizacije; pre dodeljivanja udruženih sredstava pojedinom OOUR-u proverice se, kako se prema udruživanju investicionih sredstava ponašaju ostale članice radne organizacije. Bez pozitivnog mišljenja komisije za utvrđivanje društvene i ekonomske opravdanosti investicija, korišćenja udruženih sredstava neće biti. Postavljeno je bilo i pitanje principa substitucije investicija u tekućoj poslovnoj godini. Da li svrstavati i planski akt

praksa za sada potvrđuje elastičnost i sposobnost prilagodavanja u oblasti investiranja. Stoga neka bude konsenzus — davnije saglasnosti za predloženu investiciju, kao o pogledu vrste, obima i načina finansiranja — i dalje od temeljnog značaja.

Poslovodni radnici su se upoznali s više informacija koje se tiču različitih oblasti našeg zajedničkog delovanja. Usvojili su inicijativu da se određena pitanja, koja zadiru u ostvarivanje zajedničke i jedinstvene politike, regulišu i usklađuju i na nivou sastavljene organizacije. Dali su podršku inicijativi o osnivanju radnog tela koje bi pripremilo bazu za kadrovsko informacioni sistem na nivou sastavljene organizacije. Malo kasno, ali toliko drastičnije, postali smo svesni posledica dosadašnjeg neintere-

sovanja za kadrovsku funkciju, kao jednu od poslovnih funkcija svakog sistema. Bez sistematike brige za kadrove je svaka strategija razvoja, na koju se zaklinjemo u svojim planskim dokumentima, sama torzo. A i neke od delatnosti u SOUR-u to već postaju.

Oblast robnog prometa uvijek postiže interesovanje za konkretna rešenja. Na ovoj sednici su bile naročito od koristi informacije o prodaji na rate, koje proističu iz sporazumevanja između SOUR-a i potrošača, regulisanje pitanje broja posrednika u prometu na veliko, sporazumevanje s agencijama, ovlašćenim za izdavanje kreditnih kartica u vezi kondicija, a isto tako podela kondicija između OOUR-a i investitora prilikom nabavke opreme za ugostiteljstvo i trgovinu. Po-

sebno su bile prikazane mogućnosti koje nudi OOUR Contal u obavljanju spoljno trgovinskih usluga i poslova.

Što se tiče samouprave, odnosno sprovođenja odluka radničkog saveta SOUR- i Zbora Mercator-Interne banke, su sasvim dovoljna dva konkretna podatka za sagledavanje jasne slike stanja: odluke o usvajanju samoupravnog sporazuma o osnivanju Mercator-Interne banke poslalo je u određenom roku samo nekoliko OOUR-a (do dana, kada je održana sednica poslovodnog saveta samo 63), dok cel niz OOUR-a u vezi sporazuma o usklađivanju odnosa raspodele u razpoređivanju dohotka i sredstava za lične dohotke nije smatrao za shodno čak ni to, da javi šta misli o stvarima. Difficile est satiram non scribere — teško je ne pisati satire.

Ima nešto važno

samo izgradnju onih objekata, koji bi odgovarali kriterijumima unapred, određene metodologije i time se opredeliti i o tome, šta su investicije od zajedničkog značaja, ili i dalje prema pragmatičkom principu »svakome nešto i svi ćemo biti zadovoljni«. Očito je da bi nam najviše odgovarala kombinacija zaoštravanja i opšteg zadovoljstva. Svakodnevn

Ocene, stavovi i zaključci, usvojeni na 12. sednici poslovnog saveta SOUR-a — 11. 11. 1986

1. Poslovodni organi OOUR-a koje još nisu dostavile izjave o osvajanju samoupravnog sporazuma o osnivanju M-IB dužni su obezbediti da budu pravilno ispunjene izjave u najkraćem roku u sekretariatu organa upravljanja Mercator-Interne banke.

2. Poslovodni savet je upoznat činjenicom da samoupravnim sporazum u usklađivanju odnosa raspodele o raspoređivanju dohotka i sredstava za lične dohotke u sastavljenoj organizaciji MERCATOR-KIT nije usvojen.

3. Poslovodni savet je doneo ocenu poslovnih rezultata SOUR-a, postignutih u periodu januar-septembar 1986. godine kao relativno dobre i ukazao na neke karakteristike sadašnjeg načina obračunavanja i prikazivanja dohotka.

4. Poslovodni savet je usvojio polazne osnove za pri-

premu plana SOUR-a za 1987 godinu i plana Radne zajednice SOUR-a za istu godinu.

5. Poslovodni savet je bio saglasan osnivanjem posebnog radnog tela koji će na nivou sastavljene organizacije pratiti i predložiti određene mere, potrebne za ostvarivanje načela o ustvarivanju zajedničke kadrovske politike, definisane u glavi XIV. samoupravnog sporazuma o udruživanju o SOUR MERCATOR-KIT.

6. Usvojen je nacrt organizacije Dana Mercatora u 1987. godini, kako u pogledu izvođenja, tako i u pogledu sadržaja.

7. U vezi tekućih poslovnih stvari iz različitih oblasti, poslovodni savet se upoznao aktivnostima u vezi s izvođenjem prodaje na rate, ostvarivanjem promena i dopuna zakona o robnom prometu) jedan grosist — do pravnog rešenja predmeta: status quo), načelima za regulisanje međusobnih odnosa između OOUR-a Investa i investitorima prilikom nabavke tipske opreme za ugostiteljstvo i trgovine, mogućnostima koje može obezbediti OOUR Contal u regulisanju uvoza, kao i predlogom ponašanja članica SOUR-a u slučajevima zahteva po sponzorstvu, odnosno ostalim donatorskim sredstvima.

Z novimi tehnološkim rešitvami do ceneje in veče proizvo dnje mleka

Andrej Dvoršak

Inženiring osvaja Vojvodino

Zadnje dni oktobra je bila v Irmovem blizu Novega Sada svečana otvoritev nove farme za 600 molznic, za katero je celotno tehnološko opremo, vključno s projektom prispeval tozd Inženiring iz M-Tehne. V hudi konkurenci 38 ponudnikov jih je investitor izbral zaradi ustreznih tehnoloških rešitev in prihranka pri uvozu, ki je posledica teh.

Peter Varl, vodja oddelka za farmsko opremo tozda Inženiring, nam je med ogledom farme Irmovo, ki sodi v tozd Planta DO AIK Novi Sad, dejal, da so pripravili projekte za molžno opremo tako, da je vsa ta oprema enakovredna uvoženi, da pa je skoraj v celoti izdelana v Jugoslaviji, kar pomeni za kupca velik prihranek pri devizah. Vso to opremo izdelujejo številni kooperanti Inženiringa, od LTH do majhnih obrtnikov.

Oprema, ki jo Inženiring ponuja, je plod zadnjih dognanj na tem področju — ne le pri nas, ampak tudi med vodilnimi izdelovalci v tujini. Vanjo je že vključena uporaba računalnika, kar pomeni, da ni nič prepuščeno naključju. Računalnik zajame celoten bioritem živali, vključno z njenimi fiziološkimi funkcijami, in potem delavce opozarja na spremembe ali potrebna opravila pri posamezni kravi molznici, obenem pa omogoča popoln nadzor nad kravo in njeno proizvodnjo. Tako se ne more zgoditi, da teli-

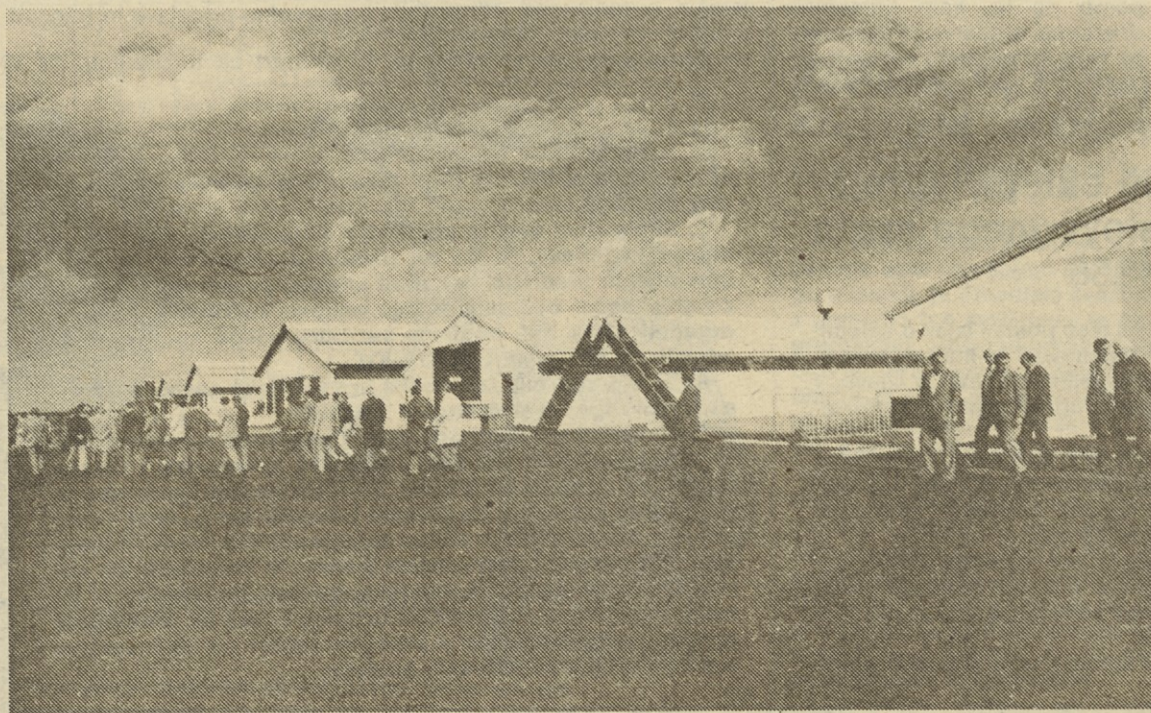
tevi in s tem laktacije ne bi bilo. Vrednost del, ki jih je Inženi-

ring opravil na farmi Irmovo, je okoli 12 milijonov dinarjev. Uvozni del (računalnik) — tega bo kupec plačal uvozniku — (Agrotehniki-Grudi), znaša le okoli 30 odstotkov sicer nudene opreme, ki so jo ponudili uveljavljeni tuji izdelovalci. Tako je po zaslugi našega Inženiringa investitor prihranil kar precej deviz.

Takšen prihranek je dobro priporočilo tudi za nadaljnja dela. Po besedah Petra Varla bo Inženiring na isti farmi povečal zmogljivosti še za 600 stojišč, enako velik posel pa bo dobil še na farmi Sirigu in Novem Miloševu, kar pomeni, da se je trdno vsidral v vojvodinske hleve, v katerih bo sodeloval tudi pri prenovi in po-

sodobitvi. Med prvimi tovrstnimi naročili bo, kot vse kaže, farma v Titovem Vrbasu, kjer tudi žele vpeljati sodobno računalniško vodeno tehnologijo.

Na otvoritvi v Irmovem, na kateri se je zbralo okoli 300 gostov, je slavnostni govornik Dušan Bickicki, podpredsednik poslovodnega odbora AIK Novi Sad poudaril, da bo nova farma prispevala pomemben delež k oskrbi prebivalcev z mlekom in mesom. Na njej bo 600 krav molznic, 455 telic in 184 telet, skupno 1239 glav živine. Na leto bodo pridelali tri milijone šesto tisoč litrov mleka ali 6.000 po kravi, oziroma, 9.000 litrov na dan, ob tem pa še sto devet tisoč kilogramov mesa na klavnice. Vzredili bodo tudi 120 telic na leto, namenjenih prodaji za pleme, živina pa bo dala 1.630 vagonov gnoja, ki ga bodo porabili za gnojenje posestva. Na farmi bo 39 zaposlenih, za pridelavo 100 litrov mleka pa bo delavec porabil le 1,09 ure, kar je le četrtina do petina sedanjega povprečja v Vojvodini. Predvsem pa je pomembno, da so našli ekološko zadovoljive rešitve (za to je poskrbel naš Inženiring), saj so se odločili za globoko steljo, kar pomeni, da farma ne bo okolice onesnaževala z gnojivko, ki je bila doslej največji problem vseh velikih farm.

Prizadevanje za poenotenje kadrovske politike v sozdu

Marko Glažar

Nered pri izobraževanju

Zaradi skoraj nerešljivih težav, ki so nastale ob pomanjkanju ustrezno šolanih delavcev zlasti v trgovskih, gostinskih in živilskih organizacijah, je bilo na poslovodnem svetu sozda MERCATOR-KIT, 11. novembra postavljeno vprašanje, kako v bodoče reševati tovrstno problematiko, oziroma, kako postaviti politiko »kadrovanja« tudi na ravni sozda in ne le, kot doslej na ravni delovnih organizacij, kmetijskih zadrug, tozdov, tokov, temeljnih združnih organizacij in delovnih skupnostih.

Ugotovili smo, da smo sicer v 157. členu samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD MERCATOR-KIT zapisali nekatera načela, na podlagi katerih bomo po enakih načelih in merilih oblikovali kadrovske politike. Žal smo v dveh letih življenja tega sporazuma pustili uresničevanje teh načel nedotaknjeno.

Opredelevanje in uresničevanje kadrovske politike se, tako po vsebini kot operativni izvedbi, večinoma odvija v temeljni oziroma delovni organizaciji. Vendar nam sedanje stanje na področju kadrov (tipičen primer je maloprodaja) kaže, da gre v nekaterih dejavnostih že za skoraj alarmantno stanje, ki ogroža ne samo normalno poslovanje, temveč marsikje pomeni že hudo zavoro pri uresničevanju tekočega in načrtovanega razvoja.

Niz dejavnikov je pripomogel k temu, da imamo kot »uporabniki

storitev« le obveznosti do izvajalcev programov, v organiziranem izobraževanju pa izvajalci opravljajo svoje delo mimo naših interesov. Tako je na primer, v Ljubljani odprtih več oddelkov za izobraževanje frizerjev kot pa trgovcev. Še nekoliko manjši osebni dohodek v zadnjih letih je pripomogel k »preselitvi« prodajalcev na druga dela.

Seveda spričo teh zagat ne razmišljamo o zapiranju trgovin, ampak o spremenjenem obratovnem času in pametnejši dolgoročni politiki usmerjenega izobraževanja.

Naše usmeritve naj bodo strateške, da ne bomo ostali brez kadrov za obstoječe zmogljivosti.

Postaviti si moramo tak kadrovski informacijski sistem, da bomo imeli sprotne informacije o kadrih.

Moramo se tako organizirati,

da bomo imeli kot sozd vpliv na izobraževanje.

Tudi sestanek kadrovskega delavcev ozdov ljubljanskega območja, ki je bil 3. novembra v Ljubljani, je bil sklican zaradi istih vzrokov in je prinesel približno enake ugotovitve.

Pogovor s kadrovskimi delavci ljubljanskih organizacij je pokazal, da je treba pripraviti stvaren

program in vsebino delovno posvetovalnega telesa za področje kadrovskega zadeva.

Zato bomo pred pripravo predloga bodočega usmerjanja kadrovske politike v sozdu morali najprej pripraviti strokovno podlago za analizo stanja, ki naj odgovori predvsem na naslednja vprašanja:

1. kakšna je organiziranost kadrovske službe in strokovna usposobljenost v teh službah,

2. kakšna je strokovna usposobljenost in izobrazbeni sestav v ozdih ter odstopanja od zahtevanih normativov,

3. kakšne so potrebe po kadrih v naslednjem letu in do konca tekočega srednjeročnega obdobja ter ocena možnosti njihovega zagotavljanja, in

4. na katerem področju kadrovske dejavnosti se pogreša enotno in skupno urejanje zadev tudi na ravni sestavljene organizacije in kakšno organizacijsko obliko (formalno — neformalno) ima to skupno urejanje.

Seveda pričajujemo, da bodo o tem razpravljali tudi delegati na delavskem svetu. Vsekakor pričakujemo naloge in imenovanje komisije za kadrovske koordinacije.

Na pohodu mesni butik

Andrej Dvoršak

Za boljšo ponudbo mesnih izdelkov v izbranih trgovinah

Kratki sestanki so najboljši sestanki. To so dokazali tudi predstavniki komercialne sozda, M-Blagovnega centra, M-Mesne industrije Ljubljana in tozda Mesoizdelki Škofja Loka, ko so se dogovorili o organiziranosti in izboru mesnih izdelkov. V dobri uri so bili sprejeti sklepi, ki bodo pomenili kakovostni premik v oskrbi delikates in morda tudi v miselnosti naše mesne industrije.

Marko Bokal, pomočnik direktorja sektorja za blagovni promet, je uvodoma povedal, da je konkurenca resno načela naše okope in da je skrajni čas, da se nekaj spremeni v oskrbi trgovin z mesnimi izdelki, od izbora do kakovosti. Dejstvo je, da so naše delikatese siromašne in da tudi v ostalih trgovinah nimamo takšne izbire mesnih izdelkov kot jo zahtevajo kupci.

Vse to pa je le spodbuda, da v Mercatorju začnemo hitreje reševati odprta vprašanja in uresničevati že večkrat dogovorjene cilje, je menil Franc Prvinšek, podpredsednik poslovodnega odbora za blagovni promet.

»Potrošniki nas kritizirajo, češ da je naša ponudba slabša od drugih, denimo Emone, Delikatese itd. Izjema so le posamezne trgovine, kar nas ne opravičuje. Krivdo za takšno stanje lahko le

delno naprtimo maloprodaji, ki nima ustreznih kadrov in ambicij. Po drugi strani pa skozi distribucijski sistem zaviramo nove ponudbe in dušimo ponudbo. Zavedati bi se morali, da morajo biti grosistične organizacije in proizvajalci podrejeni maloprodaji, se pravi potrošniku.

Radi ali neradi se moramo odlepiti od zaprtosti v lastni sistem, ker zaradi tega že izgubljammo potrošnike. Ponuditi jim moramo več vrst hrenovk in klobas različnih izdelovalcev, tudi tistih zunaj sistema sozda, in omogočiti da se potrošnik sam odloči, kaj bo kupil. To bo po drugi strani nujno vplivalo tudi na našo proizvodnjo, da bo začela drugače delovati, da bo iz sive povprečnosti prešla na bolj kakovostne izdelke in na širši izbor. Trgovina mora biti spodbujevalec in kreator proizvodnje. Jasno je, da bo

ob enakih pogojih imela domača proizvodnja prednost, a tudi ob enaki kakovosti, s katero sedaj nismo vselej zadovoljni,« je poudaril Franc Prvinšek.

Mitja Ponikvar, podpredsednik poslovodnega odbora za industrijo in storitve, je ob tem omenil, da najbrž ne bo mogoče vse trgovine enako oskrbeti, kajti zmogljivosti posameznih proizvajalcev so premajhne, da bi zagostili vsem potrebam Mercatorjeve maloprodajne mreže. Zato je predlagal, da naša industrija prične delati podobne izdelke kot drugi, kajpak najprej tako kakovostne, ob tem pa naj se specializira. S tem bi hkrati uspeli dvigniti tudi kakovost in realizirati proizvodnjo v mesno predelovalni industriji Mercatorja, ki kljub vsem dogovorom še ni tako organizirana, kot naj bi bila, če hoče dosežati boljše poslovne rezultate.

Dogovorjeno je bilo, da bo M-Rožnik izbral približno dvajset prodajnih mest na področju Ljubljane, ki bodo imela poseben položaj pri dostavi in izboru čim širše palete mesnih izdelkov. Obenem bo morala maloprodaja imenovati strokovno komisijo, ki bo predlagala obvezen izbor mesnih izdelkov. Tega naj bi imele izbrane trgovine in Mercatorjevi distributerji vedno na zalogi. Slednji bodo tudi izključni dobavitelji mesnih izdelkov v te trgovine, kar pomeni, da bo treba izključiti vse zunanje dobavitelje.

Maloprodaja bo morala spreminiti svoj okostenel način dela in sprejeti enega od ponujenih načinov prednaročanja, kar bo omogočilo bolj gospodarno poslovanje in večjo učinkovitost. To pa po drugi strani pomeni povečati zanimanje poslovodij in prodajalcev za izbor in možnost prodaje.

TZO Grosuplje v novih prostorih

Center za obveščanje

Več možnosti za izobraževanje kmetov

Ob občinskem prazniku so konec oktobra v Grosupljem odprli nov kmetijsko-pospeševalni center. Kmetje TZO Grosuplje iz sestava Mercator-Kmetijske zadruge Ljubljana so z novim centrom veliko pridobili. Doslej so bili brez ustreznih prostorov, uprava pa je bila ločena od trgovine z repomaterialom in skladišča, kar je oteževalo uspešno sodelovanje med zadrugo in kmeti.

Nov center je bil zgrajen z lastnimi sredstvi kmetijske zadruge, klavnice Radovljica, ki je dala nepovratna sredstva, Skupščine občine Grosuplje in Zavarovalne skupnosti Sava. V njem je poleg uprave še skladišče in trgovina z repomaterialom, ki bo, po zatrtjevanju predstavnikov zadruge, bolje založena kot prejšnja.

Kmetijsko-pospeševalni center bo imel pomembno vlogo tudi pri izobraževanju kmetov. V njem bo imela ustrezne prostore pospeševalna služba, kar ji bo omogočilo bolj učinkovito delo. Pospeševalci bodo tu lahko prirejali tudi različna predavanja in seminarje za kmete, jih sproti obveščala o novih tehnologijah pridelovanja različnih kmetijskih rastlin, o novih sortah, in o uporabi zaščitnih sredstev in gnojil, ter tako neposredno vplivali na večje znanje kmetov.

Foto: Andrej Dvoršak

Kitajci v Agomehaniki

Center za obveščanje

Možnosti za izvoz na Daljni vzhod

Nedavno je bilo v Beogradu posvetovanje organizacij za mednarodno gospodarski razvoj (UNIDO), ki so se ga udeležili tudi predstavniki tozda Agomehanika, Mercator-KŽK Gorenjske. Ne naključno, kajti na sestanku so bili tudi predstavniki kitajskega gospodarstva, ki jih je še posebej zanimal program zaščite poljščin, ki ga ponuja Agomehanika iz Kranja.

Njihov program in koncept proizvodnje je Kitajce tako pritegnil, da si je delagacija kitajskega ministerstva za industrijo prišla ogledat proizvodnjo v Kranju. Po ogledu so bili kitajski gospodarstveniki navdušeni, zanimali pa so se zlasti za nakup tehnologije in izkušnje na področju kooperacije z zasebnim in družbenim sektorjem, ki jih je dobila naša organizacija.

Kako se obnašamo

Stanislav Pirc

Česa nismo dosegli z integracijami

Ob koncu meseca oktobra sem poslušal in prebiral članke predsednika Zveznega izvršnega sveta, Branka Mikulića, in podpredsednikov, Janeza Zemljariča in Miloša Milosavljevića, ki med drugim govorijo tudi o napakah v dosedanjih sanacijah in stečajnih postopkih. Nehote sem se spomnil, kako smo v naši družbi, posebno po 1976. letu ko je bil sprejet Zakon o združenem delu, priganjali ozde, da se med seboj združijo v velike delovne organizacije predvsem v sozde.

Zamisel o združevanju v velike sisteme je bila v osnovi dobra, saj bi tako dobili trdno povezano, finančno in kadrovsko usposobljeno gospodarstvo, ki bi bilo kos notranjemu, predvsem pa zunanemu tržišču in pretresom na njih.

Kaj imamo po desetih letih? Najmanj osem tržišč v Jugoslaviji, začinjanih z nešteti vplivi lokalnih političnih struktur. In rezultat? Gospodarstvo je v vedno večjih izgubah, zgrešenih naložb se ne da prešteti. Celo nekatera prej »dobro stoječa« podjetja so v izgubi za radi lokalnih interesov in prepoceni denarja, ker so želeli v vsaki občini nekaj zgraditi in izdelovati, ne da bi prej premislili, komu bodo izdelke prodali in kje bodo dobili surovine. Na primerne kadre ni mislil nihče.

Gospodarstva ni mogoče hitro sanirati. Tudi neplavalec, ki pade v vodo in hitro opleta okoli sebe, običajno utone. Kot vse kaže nismo bili pripravljeni počakati, da bi do združitve ozdov prihajalo postopoma in da bi te bile odraz spontane želje in ekonomske nujnosti. Glavno vodilo je bila politična prisila na področju občine, ki bi najraje videla, da bi imela svoj sozd. To je v nekaterih večjih občinah tudi uspelo, ekonomsko šibkejša pa so potem dosegle končni cilj z združitvijo svojih ozdov v tisti sozd, ki je najbolj popustil pri zahtevi po reorganizaciji oziroma po fizičnih spremembah. Mislim na tiste spremembe, ki so v veliko primerih pomenile takšno razdelitev dejavnosti delovne organizacije ali tozda, da so se posamezni deli vključili v že močne in dobro organizirane ozde v sozdu.

Jasno je, da take spremembe velikokrat pomenijo za občino izgubo vsaj temeljne organizacije, zadnje v verigi organizacijskih oblik, ki še prinašajo sredstva iz dohodka tega ozda za občinsko blagajno. Pa še en pomemben element se izgubi: vpliv občine na vodstvo podjetja. Pogoj za vstop takih ozdov v sozd pa je bil, skoraj brez izjeme, tudi vsaj obljuba pomoči pri neki »nujno« potrebni naložbi. Tako združeni ozd si je zadržal popolno svobodo odločanja, izpeljal največkrat nepotrebno ali vsaj preobsežno

naložbo v nove objekte, to pa je, po mojem, ena od klic, ki je izčrpavala in še izčrpa dobro poslujoče in organizirane ozde z ustreznimi kadri.

Dobri kadri so običajno zgoščeni v večjih mestih, saj so tam zanje boljši skoraj vsi pogoji, razen čistega zraka in lepega okolja. Prav tu pa se znajdemo v začaranem krogu naših predsodkov zgostitve oblasti v večjih mestih, ki je sovražnik temeljev našega delavskega samoupravljanja.

Osebnostno mislim, da koncentracija odločanja na tistih mestih, kjer so vsi dobri kadri, še ne pomeni, da morajo naša manjša mesta zato izumreti ali da v manjših mestih delavci ne morejo enakopravno samoupravljati. Zanima me, kako svobodni se počutijo naši delavci v samostojni delovni organizaciji ali tozdu pri samoupravnih odločitvah, če je njihov ozd v izgubi ali posluje na meji obstoja. Krasno si delijo podpoprečne osebnostne dohodke, nimajo sredstev sklada skupne

porabe, pa še neprestano morajo prositi dobrotnike, da jih rešujejo iz težav in izgube. V našem pretiravanju smo šli tako daleč, da industrijsko proizvodnjo selimo v odročne kraje, da bi tam zadržali prebivalstvo, ki sicer od kmetijstva ne more živeti, saj kmetje nimajo nobene prave zanesljivosti za prodajo svojih pridelkov po neki normalni in zagotovljeni ceni. Še hujše je to, da smo kmetijska zemljišča tako razparcerirali, da od njih res ni mogoče živeti, ker so premajhna, da bi dopuščala racionalno uporabo mehanizacije. Tudi te ukrepe smo izvajali zaradi bojazni pred zgoščevanjem v obliki močnih in trdnih kmetij.

Z malo več strpnosti in upoštevanja ekonomskih zakonitosti bi v preteklih desetih letih skoraj gotovo imeli gospodarstvo vsaj v večini primerov tako združeno, da bi to moralo pripeljati tudi do trdnih sozdov ali delovnih organizacij, ki bi nujno morale imeti večji in bolj odločujoč vpliv pri sprejemanju zakonov, odlokov in

drugih odločitev, pomembnih za vso državo. Kaže, da nam tudi to ne diši, oziroma, da se tudi tega nekatere strukture boje.

Integracija dveh ozdov, ki dobro poslujeta in sta si podobna v svojem predmetu poslovanja, na primer dveh trgovskih ozdov, ki imata oba v svojem sestavu grozistično in maloprodajno dejavnost pretežno prehranbenega blaga, se mi zdi povsem nesmiselna, če ta dva ozda ob združitvi ne izpeljeta tudi takšne reorganizacije in delitve dela, da bi tako dobili eno samo skladišče, na drugi strani pa dobro organizirano maloprodajo. Skupne službe za dobavitelje ne pomenijo nič, če sicer pogodbo sklepa jo na enem mestu, blago pa morajo še vedno voziti z majhnimi tovornjaki v majhni skladišči, ki povrh vsega, kljub skupnim službam, vodita različno nabavno politiko.

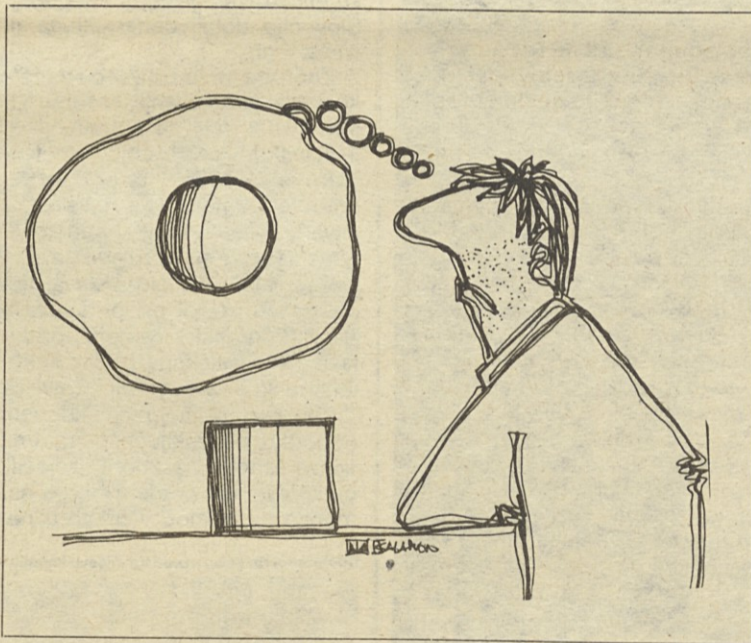
Popolnoma nelogična je tudi združitev nekega ozda, ki posluje z izgubo, v nek večji sistem oziroma v nek sozd, pri tem pa se pričakuje samo pokrivanje izgube, ne pa tudi sanacija s smiselno reorganizacijo, ki v bistvu pomeni odpravo obstoječega in postavitev nove organizacijske oblike.

Tretji primer nefunkcionalne združitve je tudi združitev kovaškega podjetja s tovarno čokolade ali kakršnekoli industrije s trgovino, če industrija pri tem pričakuje monopol, nudi trgovini

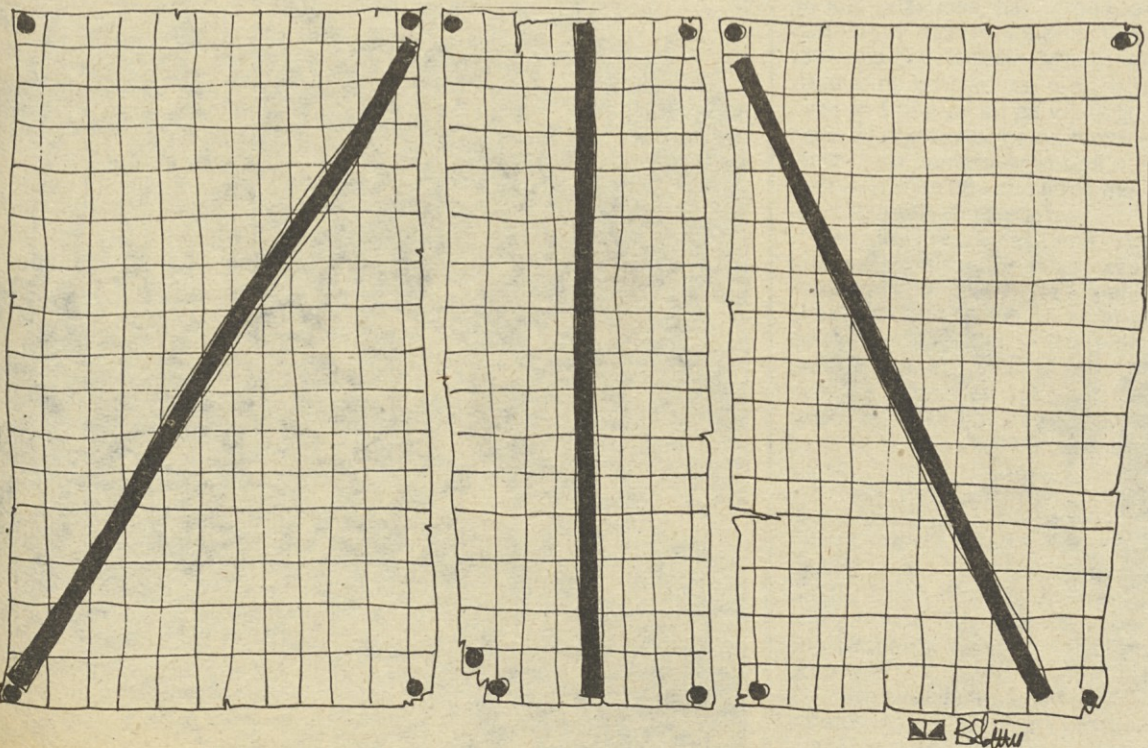
slabše plačilne in prodajne pogoje itd.

Absurdni primer pri naših združitvah pa je zaradi naštetih subjektivnih vplivov tudi vprašanje imena ozda. Meni se zdi povsem logično, da na novo združeni ozd prevzame ime sozda oziroma delovne organizacije, v katero se vključuje, saj zaradi tega delavci ne bodo doživeli nikakršne krivice, samoupravni sistem pa tudi ni ogrožen. Mi pa radi zapletamo stvari, največkrat le eden ali majhna skupina ljudi. Na ta način imamo krasne skovanke. Ko se, na primer, združita podjetji »Popotnik« in »Izletnik«, dobimo novo podjetje »Popotnik-Izletnik«, ko pa se to podjetje nato vključi v »General«, dobimo »General-Pi«. Še hujši primer je, ko se, na primer podjetje »Snežnik« vključi v sozd »Triglav« in nato vztraja pri uporabi imena »Snežnik - Triglav«.

Iz vseh naštetih primerov se vidi, koliko smo pri združitvah resnično pripravljeni zmanjševati stroške (manj administracije, zmanjševanje zalog, izkoriščanje prevoznih sredstev itd.) ter zvišati produktivnost in ekonomičnost poslovanja. Največkrat to le napišemo, v pripravah na združitev pa smo se pripravili tudi eno leto pogovarjati o naštetih subjektivnih nesmiselnih nesposobnih ljudeh, saj se sposobni običajno nikogar ne boje in vidijo svoje mesto tudi v novi organizacijski obliki.

Tri možne variante razvojne smeri, s tem da skrajno desne ne upoštevamo, ker je teoretično v istem položaju kot leva in s stališča perspektivnega razvoja v praksi zanemarljiva.

Prejeli smo

Spoštovano uredništvo!

Obveščam vas, da sem odprla zasebno obratovalnico, namenjeno urejanju zunanega videza poslovnežev in njihovih tajnic.

Načrtujem in izvedem image ali celotno podobo poslovneža in njegove tajnice tako, da bo ta ustrezala klimi na sončni strani Alp. V tej celotni podobi se posvečam predvsem ureditvi nohtov (vse okončine) in neuporečnosti samoveznice. Glede na taborniške izkušnje lahko zagotovim: poslovnež s pruskovim vozlom na samoveznici bo deloval trdno in neomajano kakor skala, z mornarskim vozlom bo poslovnež dal že v naprej vedeti, da vozi barko, napenjalni vozle pa opozori, da imate opraviti s poslovnežem, ki bo napel svojega partnerja v vsakem primeru, ob vsakem času in na kakršnem koli način. Z ambulantskim vozlom boste opozarjali na svoje zdravstveno stanje. Skratka: neoporečno zavezan vozle in čisti nohti bodo vaš razpoznavni znak.

Kar pa se tajnice tiče: njeno celotno podobo uredim v skladu z notranjo opremo prostora, v katerem opravlja najzahtevnejša dela. Vse strogo diskretno, fino in elegantno. Predvsem pa vam zagotavljam: jeans je izključen, punk frizura prepovedana. Če so poslovni prostori opremljeni z usnjem, vam tajnico oblečem v usnje tako, da zaradi skladnosti z okoljem sploh ne bo opazna, vendar bo njena nepogrešljivost še vedno prisotna, saj bo obdana s prefinjeno izzivalnim vonjem večno dehteče pomladi. Če so poslovni prostori opremljeni v lesu, tajnici izdelam ustrezno leseno nogo, roko ali kar koli drugega po želji stranke. Skladnost s prostorom je moje vodilo! Tudi v žive in agresivne poslovne prostore sodi umirjena tajnica. Iz še tako živahnega bitja naredim v besedah in dejanjih skrajno racionalno, vendar v mejah se dopustne uradne komunikacije ljubeznivo bitje, ki vas bo vsaj bozdravilo v domačem jeziku.

Ob vseh teh storitvah vam zagotavljam, da razen podatka o tem, kolikšen je moj kapital, da bi rada še več in bolje in da imam slabo uvozno zaledje, ne boste izvedeli nič.

Za svojo poslovno odločitev se zahvaljujem avtorju predstavitve Intermercatorja. Vrgla mi bo honorar!

Lep pozdrav
zvesta bralka
Jerica Hodorovac

Tozd Inženiring med najuspešnejšimi

Andrej Dvoršak

Združili naj bi strokovnjake iz vsega sozda

Tozd Inženiring iz sestava Mercator-Tehne sodi med paradne konje našega sozda. Kljub temu, da je to zelo majhna organizacija s komaj 47 delavci in da šele dobiva svojo dokončno obliko, je njeno ime zelo znano, tudi zunaj meja Jugoslavije. Inženiring prodaja znanje in izkušnje, to pa je nepokvarljivo blago, ki gre vedno dobro v denar.

»V sozdu imamo cel kup strokovnjakov, tehnologov in inovatorjev; ti zaradi specifičnega dela, ki ga morajo opravljati na svojih delovnih mestih, ne morejo uresničiti vseh svojih zamisli, ambicij in znanja. Prav zato je bilo dogovorjeno, da bomo v Inženiringu združili vso to našo pamet in s pomočjo teh strokovnjakov in zunanjih sodelavcev razvijali nove programe. Kajpak bodo pri njih udeleženi tudi delavci Inženiringa, a zaenkrat nas je premalo, da bi bili vsemu kos SMELT je mnogo večji, a deluje na enakih načelih«, je kratko orisal svojo organizacijo Jože Vidmar, direktor tozda.

Prvi rezultati takšne usmeritve so že vidni – na področju sušenja sadja. Tehnologinja Metka Potočnik iz Delovne skupnosti sozda se je kot prva odzvala vabilu Inženiringa in ponudila zanimive programe in rešitve s področja sušenja sadja, ki so že uresničene v Hladilnici Zalag.

V Inženiringu ugotavljajo, da je bila to prva lastovka, ki, kot vemo, še ne prinese pomladi. Tehnologi in drugi strokovnjaki se še vse prepočasi odzivajo na akcijo o združevanju izkušenj in pameti v okviru M-tehne, v kateri pravijo, da je dobrodošel vsak, od profesorja do kmeta in hlevarja, le da ima kakšno zamisel, ki jo je mogoče uporabiti v praksi. Vsako takšno zamisel bodo kajpak pošteno plačali, saj se zavedajo, da jo mora sodelavec »potuhtati«
zunaj delovnega časa.

Hkrati v Inženiringu pripravljajo evidenco vseh strokovnjakov, kar je nujno potrebno, kadar se lotevamo takšnih ali drugačnih poslov. V zadnjem času so pritegnili tehnologe, ki bodo sodelovali pri tehnoloških rešitvah klavnice M-KZ Krka iz Novega mesta. Cilj Inženiringa je, kot poudarja Jože Vidmar, doseči takšno stopnjo, da bodo sposobni speljati vsako tehnologijo od začetnih do zaključnih del in to izključno ali vsaj v pretežni meri s sodelavci iz sozda Mercator-KIT.

Nič manj pozornosti v Inženiringu ne namenjajo zbiranju podatkov o novih tehnoloških rešitvah, ki jih tržišču ponujajo tuje firme. Tu skušajo vpeljevati nove pridobitve, kot je denimo, uporaba posebnih zaščitnih premazov proti rjavenju, kislinam, bakterijam in visokim temperaturam. S to novo tehnologijo so že zaščitili hladilne stolpe termoelektrarne Tuzla, poskrbeli za zaščitni premaz kovinskih delov v rudniku Tito Baroviči in v tovarni soli Soda-So v Tuzli, medtem ko so antibakteriološki premaz nanесли na zidove bolnice Vrbas in Novi Sad ter onkološkega inštituta v Beogradu.

Kljub vsemu temu še vedno ostajajo zvesti svoji osnovni dejavnosti – uvajanju napredka v živinorejo in na farme po vsej Jugoslaviji. V Vojvodini zaključujejo farmo Irmovo, pripravljajo nove farme v Makedoniji, na Kosovem itd.

V vseh njihovih objektih so upoštevana najsodobnejša načela prireje mleka in pitanje živali. Delo na njih vodijo računalniki. Rešili so tudi vprašanje

gnojevke. Tu so naredili korak nazaj, saj so z moderne tehnologije prešli na staro – globoki nastilj, ki pa se je v praksi izkazal za zelo uspešnega.

Ker so s svojim delom in združevanjem dobili zelo širok krog poslovnih partnerjev, prihajajo pa vedno novi, je njihovo delo postalo oteženo. Danes so raztreseni v teh ljubljanskih občinah, kaj to pomeni za učinkovito poslovanje, si ni težko predstavljati. Inženiring pa ne bi bil inženiring, če ne bi tudi te težave širokopotezno rešil. Lotili so se preurejanja nekdanje Blaznikove tiskarne na Bregu.

Tako bodo dobili kar 2.700 kvadratnih metrov poslovnih prostorov. Veliko za petdesetčlanski kolektiv, a moramo upoštevati, da je to stara hiša, kjer je mnogo površin neizkoriščenih.

Z Marijo Bogovčič, vodjo splošnega sektorja, in Jožetom

Jerajem, pomočnikom direktorja za komercialne zadeve, pa smo se pogovarjali o nastanku in razvoju Inženiringa. Sedanja organizacija je nastala kar iz treh »delov«. Tozd Inženiring je nastal 1. januarja 1985, a že junija se mu je priključila skupina za investicijski nadzor iz delovne skupnosti sozda. To je tozdu omogočilo razširitev poslovanja za področje izvedbenega inženiringa.

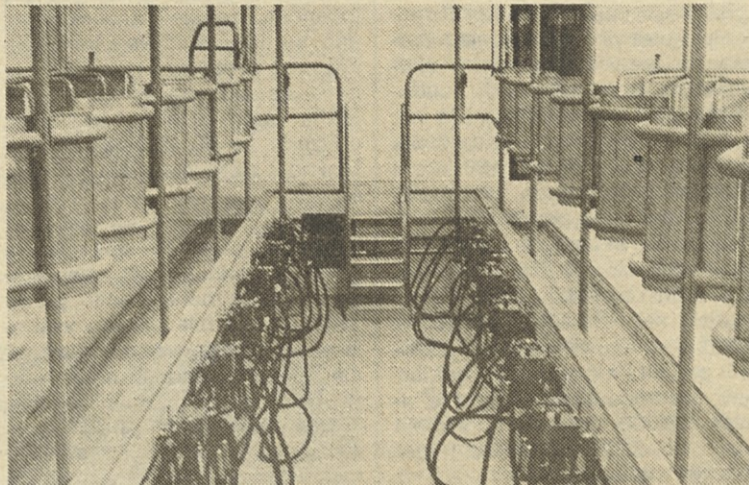
Že v času ustanavljanja in začetnega poslovanja se je izka-

zalo, da tozd nima dovolj kadrov, vsaj toliko ne, kot jih zakon prepisuje za opravljanje njihove dejavnosti. Kot nalašč se je prav takrat pojavil Emona projekt, ki je zašel v resne težave. Sledila je obojestranska ugotovitev, da bo obema organizacijama koristilo, če se združita. Ni ostalo le pri ugotovitvi. Rezultat združitve so polna kadrovska zasedba in nove možnosti delovanja.

Sicer pa je tozd razdeljen v štiri sektorje: projektiva, izvajal-

ski inženiring, tehnološki inženiring in pripravo dela ter splošni sektor, ki usklajuje in povečuje delovanje ostalih. Velja omeniti, da ima kar 50 odstotkov zaposlenih višjo ali visoko izobrazbo, manj kot polno srednjo šolo pa le snažilka in kopirantke. Zato ni čudno, da je Inženiring v občini Bežigrad, kjer je uradno njegov sedež, veljal za organizacijo z najvišjimi osebnimi dohodki. Ti so bili v prvih devetih mesecih nekaj nad 200 tisoč dinarjev.

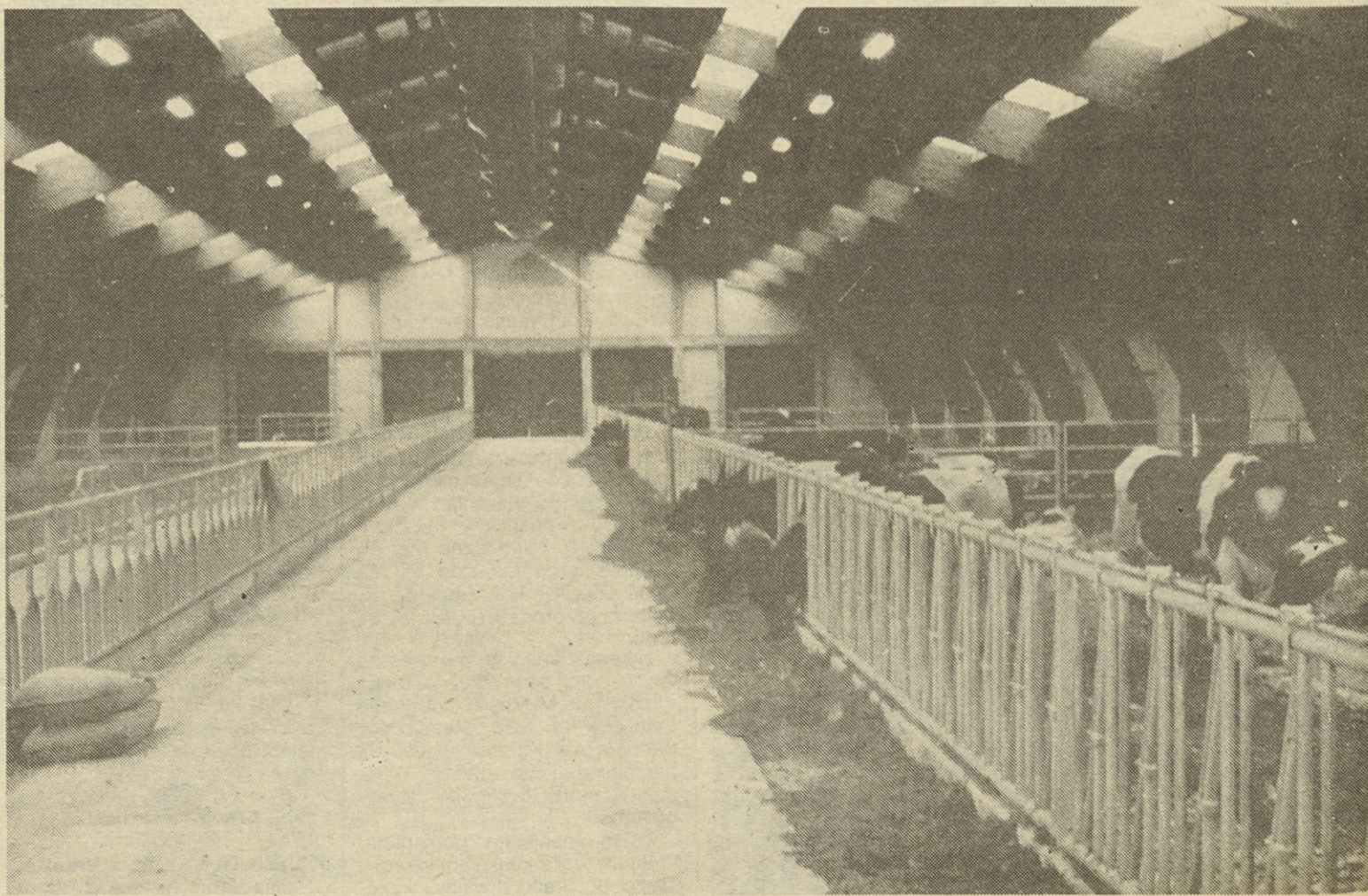
Zelo dobri so tudi ostali rezultati poslovanja. Celotni prihodek se je, glede na primerljivo obdobje lani, zvišal za 545, dohodek za 358 in čisti dohodek za 384 odstotkov. V prvih devetih mesecih je tozd ustvaril za 62,2 milijona dinarjev akumulacije, kar pomeni, da predstavlja delež akumulacije v dohodku 25,98 odstotka, medtem ko je bil v enakem obdobju lani le 21,37 odstotka! Povečati akumulacijo in dohodek v takšnih odstotkih, pa v sedanjih pogojih gospodarjenja, ni lahko. Inženiringu to uspeva. Pogodbe, ki jih pripravljajo in s katerimi se bodo prebili na zahtevna tuja tržišča, dajo slutiti, da mu bo tudi v prihodnje.

Marija Bogovčič in Jože Jeraj

Jože Vidmar, direktor tozda Inženiring

Poslovni teden tozda Steklo

Andrej Dvoršak

Za kupce pripravijo novosti

Tozd Seklo Mercator-Mednarodne trgovine sodi s svojimi 160 delavci med manjše organizacije, a kljub temu ustvarja izjemno visok izvozni dohodek. Za letos načrtujejo kar za 14 milijonov dolarjev izvoza, medtem ko bodo uvozili komaj za tri milijone dolarjev blaga. Enako uspešen je ta kolektiv tudi na domačem trgu, k čemur precej pripomore poslovni teden, ki ga vsako leto pripravijo v svojih poslovnih prostorih na Titovi cesti v Ljubljani.

Ker je prodaja steklenih in porcelanastih predmetov specifična, so se v tozdu Steklo že pred časom odločili, da pripravijo

jo tako imenovani poslovni teden, na katerega povabijo vse poslovne partnerje. V svojih prostorih jim pokažejo, kaj lahko pri

njih kupijo in jim skušajo ob enem na nevsiljiv način naučiti, kako se steklovina najuspešneje prodaja in razstavlja.

Letos so povabili okoli 400 poslovnih partnerjev, od katerih se jih je tristo odzvalo vabilu. Metod Černič, direktor sektorja notranje trgovine nam je ob koncu tedna dejal, da so z obiskom zadovoljni in da ga ocenjujejo kot uspešnega. Po njegovem mnenju se je v treh letih, odkar so uvedli ta način srečanja prodajalcev in kupcev, doobra uveljavil in se pokazal kot obojestransko koristen.

»S kupci se pogovorimo o obojestranskih težavah, razčistimo pereča vprašanja, ki včasih zasenčijo sodelovanje, vendar

pa pripravimo tudi posebno izbiro blaga, ki naše stranke pritegne,« pravi tovariš Černič.

Letos so partnerjem ponudili novo blago iz uvoza, kot denimo zahodnonemški porcelan in madžarsko keramiko ter nov program Dekorja, ki se je pred kratkim preselil v Zbilje. Na policah so postavili tudi precej tovarniško znižanega blaga (od 20 do 40 odstotkov), ki bo kmalu tudi na policah maloprodajne mreže.

Gre predvsem za izdelke iz Hrastnika in Pančeva.

Ker so v Steklu poslovni do kraja, so bile ob koncu tedna njihove police že precej prazne.

Vsak izdelek z njih takoj, ko ga začne zmanjkovati, odstranijo, da ne bi kupci naročali nekaj, če-

sar jim kasneje ne bi mogli dobaviti.

Ob steklenini in keramiki so na poslovnem tednu predstavili tudi nekaj izdelkov Mercatorjeve industrije, ki so jih pripravile M-Eta, M-Sadje zelenjava in še nekatere organizacije izven našega sistema, kot sta Pivovarna Union in Mesna industrija Gorica. Pri tej Steklo vsako leto kupi tudi dvometersko mortadelo, ki jo potem ponudijo poslovnim partnerjem in sploh vsem, ki pridejo na njihov poslovni teden.

Biserka Grad, vodja oddelka široke potrošnje, ki vsako leto poskrbi za »spremljajoči del,« pravi, da bi želeli še več sodelovanja z industrijskimi organizacijami iz našega sistema, saj je po njenem mnenju tudi to možnost za uveljavitev Mercatorjevih izdelkov.

Perspektiva v steklu. Foto: Matjaž Marinček

Dobra reklama za M-Ljubljanske mlekarne

Andrej Dvoršak

Alpsko mleko — zmagovalec Beograda

Mestna konferenca potrošnikov Beograda vsako leto, v organizaciji Centra za potrošače Zavoda za ekonomiko domačinstva SR Srbije, organizira raziskavo kakovosti mleka in mlečnih izdelkov na področju glavnega mesta Jugoslavije. Med 59 vzorcev mleka in mlečnih izdelkov, kolikor jih je bilo letos ocenjevanih, so za izredno kakovost dobili priznanja tudi nekateri iz Slovenije.

Ocenjujejo pasterizirano in sterilizirano mleko, mlečne napitke, fermentirano mleko, mleko v prahu, maslo itd. Vzorce vseh izdelkov vzame posebna komisija po enakem postopku kot to počno tržni inšpektorji. Vzorce nato pošljejo laboratoriju Mestnega govedorejskega — veterinarskega centra, kajpak označene le s šiframi.

Plaketo in diplomu »ZLATI POBEDNIK BEOGRADA 1986« je dobilo alpsko mleko z 2,8 odstotka tolašče in alpsko mleko z 1,6 odstotka tolašče, ki ju proizvaja Mercator-Ljubljanske mlekarne, TOZD Mlekarne Ljubljana, prav tako pa še ABC Pomurka, tovarna mlečnega prahu za kondenzirano mleko.

Razen mleka je bil ocenjen tudi jogurt naše proizvajalke, ki

Mercatorjev mozaik

pa ga je komisija ocenila z oceno »dober«, kar je v končnem seštevku M-Ljubljanskim mlekarjem navrglo 4,33 točk, kar je za pol točke več, kot je uspelo dobiti ABC Pomurki, ki se je uvrstila v skupnem seštevku na drugo mesto. Mlekarja Zemun, ki je prikazana kot sestavni del drugega sozda-PKB, je za jogurt dobila oceno dobro, za pasterizirano mleko s 3,2 odstotka tolašče in za kislino mleko z enakim odstotkom tolašče pa oceno zadovoljivo, kar ji je v skupnem seštevku prineslo 2,33 točk, s

Iz tozda Steklo v Ljubljani

Sonja Petrič

O prijaznih trgovcih

»O madona, že spet ti! Kar slabo mi postane, ko te zaslišim! Ali je že spet izšel nov Uradni list?« je bilo namesto pozdrava slišati iz slušalke, ko sem poklicala eno naših prodajal. Tedaj mi je tudi prišlo na misel, da bi v bližnji prihodnosti stopila v prodajalno in pokramljala s poslovođkinjo.

Rečeno storjeno!

»Kako je kaj«, vprašam poslovođkinjo.

»Bodi tiho, imam že poln kufer te štacune«, mi grenko odvrne.

Nehote mi misli pohitijo dve do tri leta nazaj. Takrat je še delala v komerciali. Vodila

je nabavo dveh ali treh večjih tovarn. Beseda ji je gladko tekla pri dobaviteljih in kupcih. Vsak trenutek je bilo videti, da ima veselje do dela z ljudmi.

Potem smo potrebovali poslovođkinjo za eno od poslovalnic. Z velikim zagonom in veseljem je prevzela to delo. Kolektiv v malem jo je odlično sprejel, pa tudi sama se je dobro počutila med njimi. Zdelo se je, da se je v trgovino naselila pomlad.

Če smo hoteli organizirati posebno prodajo, na primer na kakšnem sejmu ali kjer koli drugje, je to prav gotovo prevzela ta poslovalnica. V njej je bilo tudi vedno več stalnih strank. Od kod torej nenadoma to nezadovoljstvo? (ZA) Skupaj sva preleteli dogodke cetošnjega leta in slika je bila takoj bolj jasna. Cene se stalno spreminjajo. Ves čas moraš biti na preži,

da ti kaj ne uide. S kadri v trgovini je težko. Zreducirani so na minimum, vsaj v naši specializirani maloprodaji, da so stroški čim manjši. Poleg rednega letnega popisa so letos delali še tri delne, izredne inventure. Za dve sta poskrbela uradna lista, za tretjo napačno izstavljen račun dobavitelja.

Papirna vojska v zvezi s tem še ni zaključena, pa je tu že spet nov uradni list s spremembami tudi za nas. Še predno smo se znašli, je v poslovalnico vstopil tudi inšpektor. Komajda izračunane cene so romale v koš in tako, se je bilo treba lotiti novega računanja, da bo blago čim prej spet na prodajni polici. Seveda zaloge so drage, cena dela pa prenzika.

Pogled ji uide po poslovalnici in se ustavi na kupcu, ki je pravkar vstopil. »Oprosti, vse so zasedene, moram iti!« in že je odhitela.

Na obrazu se ji je ponovno pojavil nasmeh. Ali bo tako tudi čez naslednji dve leti?

Slavnosti

Mirko Vaupotič

Delovni jubileji v M-Sadju zelenjavi

Delavski svet delovne organizacije Mercator-Sadje zelenjava se je na svoji svečani seji spomnil delovnih jubilejev delavcev, ki so zaposleni v delovni organizaciji deset, dvajset ali trideset let. Letos je kar pet delavcev praznovalo že kar častitljivo dobo — to je 30 let dela. (Mimogrede — delovna organizacija bo v prihodnjem letu praznovala 40 let obstoja).

30-letnico praznujejo: Avgust Dravec, Tilka Gregorc, Rezka Hedžet, Ernest Huber in Jožefa Vahčič. Rezka Hedžet in Jožefa Vahčič sta se med tem že upokojili in njima ob odhodu v pokoj voščimo vse najboljše.

20-letnico praznujejo: Bojan Bricelj, Ivan Emeršič, Marija Hlebec, Milan Knežević, Veronika Kopač, Anica Tošič, Živko Velkavrh in Jože Vreže.

Deset let so zaposleni v delovni organizaciji: Olga Baša, Anton Bohmec, Franc Bregar, Katica Bricelj, Kati Brodarič, Ibro Dizdarevič, Stanka Erčulj, Marica Florjančič, Ivanka Gavez, Stane Gavez, Roman Gregorn, Leopold Grobovšek, Antonija Grošelj, Vida Gužvič, Slavica Horvat, Jožefa Inglič, Jožica Janežič, Fani Kralj, Marjan Kraljič, Cveta Lazarevič, Lerka Medved, Zalka Prah, Jože Rogelj, Milka Stojčevska, Zora Strelec in Marija Štamcar.

Vsem ljubilantom čestitamo.

čimer se je uvrstila na deveto mesto med skupno 21 ocenjenimi proizvajalci.

Radgonsko zlato in srebro v Škofjo Loko

Jasim Mrkalj

Odlikovan loški čebriček

Iz leta v leto pridne roke loških mesarjev dobivajo na sejmu v Gornji Radgoni zlate, srebrne in bronaste medalje. S svojim znanjem, prizadevnostjo in vestnostjo pripravljajo izdelke vrhunske kakovosti, ki so razen z medaljami, nagrajeni tudi z zaupanjem potrošnikov po vsej Sloveniji in Jugoslaviji.

Vzorci, po katerih ocenjevalne komisije na živilskih sejmih ocenjujejo kakovost izdelkov, te dobijo iz redne proizvodnje; najavljeno jih vzame Jugospekt in o tem naredi zapisnik. Komisija pregleda vzorec pod številko z oznako izdelovalca. Vse to pojasnujem zato, ker marsikdo misli, da ocenjevalna komisija dobi v oceno posebej za to priložnost izdelane vzorce in so zato nagrajeni in ocenjeni kot vrhunski izdelki.

Vrsto let se pojavljamo pred komisijo strokovnjakov, ki ocenjujejo vzorce iz vse Slovenije in tudi iz drugih republik. Ponosni smo, da iz leta v leto naši izdelki dobivajo medalje, ki so odraz trajne kakovosti. Vseh izdelkov iz

Mercator na Gorenjskem

našega izbora niti ne damo v oceno, saj so pri potrošnikih priljubljeni in zelo cenjeni in ne potrebujemo dodatne potrditve. Sploh pa je tudi nemogoče ves izbor predložiti ocenjevalni komisiji, saj imamo v svojem proizvodnem programu okrog 90 izdelkov.

V zadnjem času poizkušamo s proizvodnjo tipično za gorenjsko okolje, in z izdelki, ki imajo ime pri kupcu. Pogosto se odločimo za ocenjevanje in preverjanje nekaterih naših novih, posebnih iz-

delkov, ki vsako leto dobijo medalje in ustrezen odmev, s tem pa tudi zaupanje pri potrošnikih.

Na zadnjem Radgonskem sejmu smo dobili naslednja priznanja:

— zlato medaljo (že drugič) za »loški čebriček«, ki s svojo vsebino in izvirno embalažo vsako leto privablja kupce, tudi iz tujine;

— srebrno medaljo za delikates šunkarico, ki tudi vrsto let dobiva priznanja in je na trgu zelo iskana;

— srebrno medaljo za šunko v ovitku, ki že s svojim videzom privablja kupce in je povsem upravičeno nagrajena;

— bronasto medaljo za slovensko klobaso.

Te štiri medalje so, samo del zlata in srebra, spravljenega v »zakladnici« tozda Mesoizdelki. Samo v zadnjih petih letih je tozd dobil na sejmih za ocenjevanje mesnih izdelkov 10 zlatih ter 11 srebrnih in bronastih medalj. Vse to je le potrditev trajne kakovosti znanih škofjeloških izdelkov, narejenih po lastnih receptih in z vestnostjo vseh delavcev, od klavnice in predelave do skladiš-

Zlata medalja za čebriček

ča in prodaje, da je to res, se kaže tudi v uspešnem sodelovanju tozda Mesoizdelki, ene večjih mesno-predelovalnih organizacij.

Že desetletje ne pozna izgub, katerih se sorodne organizacije v Sloveniji in Jugoslaviji otepajo iz leta v leto.

Iz obveščevalca M-Ete

Center za obveščanje

Učenci na proizvodnem delu

V času od 15. septembra dalje je bilo v delovni organizaciji M-Eta precej živahno. Učenci so se vrnili v šole po šolskih počitnicah in prispeli v delovno organizacijo na proizvodno delo. V času od 15. septembra do 31. oktobra se je v Eti zvrstilo na proizvodnem delu 85 učencev prvih letnikov usmerjenega izobraževanja Agroživilske šole v Kamniku.

Proizvodno delo in delovna praksa jim morata v izvedbi omogočiti, da učenci s praktičnim poukom znanja iz tehnologije in tehnike pogledajo in to prav s konkretnim delom v neposredni proizvodnji. S tem si učenci oblikujejo delovne zmožnosti in navade, pravilen odnos do dela, tehnike in tehnologije.

V decembru bodo na proizvodni praksi učenci 4. letnika. Ti pa morajo spoznati že funkcijo planiranja, raziskovalno in razvojno delo, obdelavo podatkov, dela pri manipulaciji materialov polizdelkov in končnih izdelkov, dela na delovnih mestih, organizacijo dela za predelavo in proizvodnjo živil, naloge vodje obrata in laboratorijske analize živil. S temi učenci se morajo mentorji precej bolj ukvarjati, saj morajo spoznati že zahtevna dela.

Začetki proizvodnega dela in prakse so bili težavni, saj smo se vsi, tako šolniki, kot mentorji v DO srečevali s težavami in neizkušnjami.

V šolskem letu 1983/83 smo sprejeli prve učence na proizvodno delo in sicer 21 učencev, v šolskem letu 1983/84 že 113 učencev, v letu 1984/85 86 učencev, v letu 1985/86 73 učencev in v letu 1986/87 bo na proizvodnem delu in delovni praksi 94 učencev.

Koordinacijsko delo poteka preko organizatorjev dela v šoli in dobro in z razumevanjem. Oboji se trudijo za uspeh učencev.

Učenci opravljajo proizvodno delo po učnem programu. Učenci prvih letnikov so razporejeni na enostavna, vendar zahtevna in pomembna dela v proizvodnji.

Velik poudarek v Eti namenimo učencem iz varstva pri delu s

teorijo varstva in vsak posameznik opravlja preizkus znanja iz varstva pri delu. Poleg tega spoznajo učenci higienske predpise, ki so posebno važni pri živilski predelavi surovin, tehnologijo in samoupravno organiziranost delovne organizacije. Za opravljeno delo učenci prejmejo nagrade, ki so vezane na oceno ZU, U, MU in na poprečni osebni dohodek SR Slovenije, izplačan v preteklem letu.

V zadnjem času opažamo, da je priprava na proizvodno delo, tako v šoli, kot v delovni organizaciji nujna in pomembna, če hočemo doseči cilj proizvodnega dela učencev. Učenci morajo spoznati v tem kratkem času posamezne delovne naloge na vseh proizvodnih linijah v neposredni proizvodnji. S tem pa tudi v DO spoznavamo, da pomagamo našim bodočim generacijam, ki nas bodo prej ko slej nadomestile. Za mentorje je to dodatno in veliko delo.

V Eti smo imeli v glavnem marljive učence, sem pa tja so seveda tudi izjeme. Predvsem pa se zavedamo, da bosta proizvodno delo in delovna praksa uspešna, če bodo delavci za zaupano delo usposobljeni. Zato je priprava na proizvodno delo in delovno prakso že v šoli, kot v delovni organizaciji toliko bolj pomembna.

Na koncu moramo poudariti, da nam ti učenci, ki so na proizvodnem delu v času naše sezone, veliko pomagajo pri samem delu. Delavci v proizvodnji naj se tega zavedajo in jim nudijo pomoč na vseh področjih, posebno naj pazijo in jih opozarjajo na varnost pri delu.

Kljub temu, da imamo delo z učenci, so nam zelo dobrodošli!

Iz tozda Mesoizdelki iz Škofje Loke

Jasim Mrkalj

Izdelali svoj prospekt in plakat

Sodobno trženje zahteva od proizvajalca tudi sodoben pristop do kupca. Možnih je več vrst vizualnih nastopov proizvajalcev, ki v okviru svojih možnosti opozarjajo na svojo proizvodno izbiro in kakovost izdelkov. Tako tudi naš škofjeloški tozd.

Tozd Mesoizdelki je v tem letu prvič v svoji dolgoletni zgodovini zmožni izdelati dokaj ličen in sodoben prospekt in plakat, ki sta pripomoček za trženje in popestritev v poslovanju. Oba komercialna pripomočka naj bi kupca opozorila na visoko kakovost in prikazovanje dejavnosti tozda skozi več desetletij.

Prospekt je zasnovan »skromno in razkošno.« Oblikovalni pristop je omogočil predstavitve celovite dejavnosti tozda, krajevno

prisotnost in kratko zgodovino razvoja mesarske dejavnosti v vseh štirih občinah. Preko svoje zelo razvejane maloprodajne mreže je tozd prisoten celo v šestnajstih slovenskih občinah in tudi zunaj Slovenije.

Snovalcem in oblikovalcem prospekta je narava izdelkov naravovala sodoben večbarven offset tisk za prospekt. Zasnova in oblikovanje plakata sta zelo izvirna in je verjetno prvič v Jugoslaviji za tovrstno dejavnost opra-

vljen večbarven tisk na sitotisku. Plakat, ki naj bi visel v vseh delikatesah, mesnicah in trgovinah, je mogoče čistiti, saj je plastificiran, pa tudi sanitarno-veterinarskim predpisom ustreza. Obstojnost sitotiska na ustreznem papirju pa je tudi poročilo, da bo plakat uporaben dalj časa. Oblika je primerna za vse aranžerske posege in ga je mogoče prikazati na več načinov.

Morda bi svoje mnenje o prospektu in plakatu povedali strokovnjaki, ki se ukvarjajo z marketingom. Vsako opozorilo, kritiko in pohvalo bomo vzeli kot skupno željo, da se tovrstni način komuniciranja s kupci in potrošniki izboljša.

V barvni izvedbi se ob prospektu podedijo slike – to so najbrž kreatorji tudi želeli. Fotograf je bil Igor Antič

Rdeča vrtnica v ptujski občini

Kristina Antolič

Najboljše prodajalne

Občinski odbor sindikata delavcev trgovine občine Ptuj je v skladu s programom dela, opravil anketo (objavljena je bila v Tedniku), s katero so potrošniki izbirali najboljšo prodajalno v občini Ptuj.

Anketa z navodili in merili za ocenjevanje se je odvijala od sredine meseca septembra do konca oktobra. Prodajalne so bile glede na vrsto blaga, razvrščene v tri skupine: tiste s prehrabnim in mešanim, tekstilom in obutvijo, ter tehničnim in pohištvenim blagom.

Odziv potrošnikov je bil zelo velik. Tako so s svojimi objektivnimi mnenji pomagali pri izboru najboljših prodajalnih — tiste v kateri delavci vljudno nastopajo, znajo kupcu svetovati pri nakupu blaga, mu nuditi najrazličnejšo pomoč ter skrbeti za urejenost lokala in okolice.

Tri prodajalne, ki so zbrale največje število glasov (ankete so bile poslani občinskemu odboru

Mercator v SV Sloveniji

sindikata delavcev trgovine oziroma njegovi komisiji) so prejeli pisno priznanje **rdečo vrtnico**, ki ga že drugo leto podeljuje občinski odbor, prvovrščena v panogi pa še nagrado v obliki vrednostnega bona za 5.000 dinarjev.

Slovesna podelitev je bila v ponedeljek, 17. novembra v delavskem domu »Franc Kramberger«, kjer je sedež občinskega sveta ZSS Ptuj.

Priznanje rdeča vrtnica so prejele:

Prodajalne s prehrabnim in mešanim blagom:

1. MIP, tozđ Maloprodaja, prodajalna Koloniale, Ptuj
2. Emona Merkur, Ptuj, samopostrežba Bretje Reše Ptuj,
3. MIP, tozđ Maloprodaja, samopostrežba Živila, Ptuj.

Prodajalne s tekstilom in obutvijo:

1. Emona Merkur Ptuj, Tekstilna hiša Ptuj,
2. Prodajalna Peko Ptuj,
3. MIP, tozđ Maloprodaja, prodajalna Zarja Ptuj.

Prodajalne s tehničnim in pohištvenim blagom:

1. Emona Merkur Ptuj, prodajalna oprema Ptuj,
2. Emona Merkur Ptuj, prodajalna Tehnika Ptuj,
3. Metalka Ljubljana, Prodajno skladišče Ptuj.

Naštete so le prve tri najboljše prodajalne v posamezni trgovski stroki, s tem pa ni rečeno, da ostale prodajalne v občini Ptuj niso bile v izboru. Prejele so manjše število glasov, upajo pa, da bodo prihodnje leto prav one med prvimi.

Takšen način nagrajevanja trgovskih delavcev bo ostala stalna praksa odbora, seveda z izboljšavami oziroma z dopolnitvijo morebitnih pomanjkljivosti, ugotovljenih med akcijo.

Prodajalna Koloniale mipovega tozda Maloprodaja v Brezjakovi ulici na Ptuj, nad živilsko tržnico v središču mesta, je prejela od vseh prodajal, ki so bile v izboru največje število glasov. Prav zaradi tega smo dekleta — pet jih je s šefinjo povprašali o njihovem mnenju.

Skromne kot vedno, pa nasmejane, da je kaj, skoraj verjeti niso mogle, ko so prejele vabilo,

naj se udeležijo podelitve priznanj. Sprva so menile, da je pomota.

Tudi tisti, ki nikdar niso obiskali te solidne prodajalne, bi jo zlahka prepoznali po vljudnih in ustrežljivih prodajalkah, ki znajo prepričljivo in zanesljivo svetovati pri nakupu blaga. Dekletom iskrene čestitke.

Samopostrežba Živila je v akciji prejela tretje največje število glasov potrošnikov. Je tudi tretja največja samopostrežba na Ptuj. Zasluga za dobro in solidno postrežbo in dobro založenost je prav gotovo zaslug vseh 33 zaposlenih. V njej dobite vse za gospodinjstvo: od mesa, zelenjave in ostalega prehrabnega blaga do stekla, porcelana in nekaj tekstilnega blaga. Okrepčate se lahko tudi v njihovem bifeju. Resen in na videz strog šef budno spremlja poslovanje v svoji enoti in skrbi, da njegove »čebeličice« pridno in skrbno delajo. Tudi njim iskrene čestitke.

Prodajalna s tekstilnim blagom Zarja na Srbskem trgu na Ptuj slovi po vsej občini in prijazni postrežbi prodajalcev. Tu se še posebno radi ustavljajo in nakupujejo preprosti kmečki ljudje. Ti so nekoliko bolj skromni, nevajeni modnih novosti za vsakdan. Mlade in prikupne prodajalke znajo z izbranimi besedami pritegniti kupce vseh starosti in skromnosti. Že pred približno tridesetimi leti so prejeli pisno priznanje za najboljšo postrežbo in aranžiranje na okrajni gospodarski razstavi. Nato so prejeli še dvoje priznanj v letih 1954 in 1956. Tradicija se torej nadaljuje iz generacije v generacijo bi lahko temu rekli. Iskrene čestitke!

Z malo sredstvi do nove prodajalne

Stanislav Graj — M-Univerzal Lendava

Železotehna v Veliki Polani

20. oktobra smo predali namenu preurejeno prodajalno s tehničnim in gradbenim materialom v Veliki Polani.

Že ob lanski otvoritvi samopostrežne trgovine so krajanje Velike Polane povedali, da si želijo trgovino z tehničnim blagom in gradbenim materialom, saj so

Stanislav Graj, naš dopisnik iz Mercator-Univerzala Lendava

najbližje oddaljene od kraja deset in več kilometrov. V letošnjem letu so nam ponudili v našem izpraznjeni zadružni dom, ki smo ga preuredili v prodajno trgovino.

Preureditev smo opravili v dveh mesecih in z njo dobili približno 100 kvadratnih metrov prodajne površine in 20 kvadratnih metrov skladiščnih prostorov.

Celotna preureditev nas je stala približno pet milijonov dinarjev, za kar smo porabili lastna sredstva.

V poslovalnici sta zaposlena dva delavca, načrtovani mesečni

promet pa je šest do sedem milijonov dinarjev. Želijo si, da bi ob trgovini na prostem ogradiли še prostor za gradbene materiale kot so opeka, les, železo in drugo.

Iz M-KZ Krka Novo mesto

Jože Kirm

Iz Suhe krajine

V okviru praznika občine Novo mesto so 28. oktobra slavili tudi prebivalci v suhokrajinskih vaseh Žvirče in Hinje.

Dopoldne ob 9. uri so v Hinjah, kjer je sedež krajevnih skupnosti odprli asfaltirano cesto skozi vas. S praznovanjem pa so nadaljevali v Žvirčah, kjer je bil sosednji del praznovanja te krajevnih skupnosti.

Ob precejšnji udeležbi prebivalcev in gostov so gasilci postavili smrekco na streho novega gasilskega doma, odprli so asfaltirano cesto skozi naselje Žvirče in obnovljeni zadružni dom, ki so ga v celoti preuredili.

V njem je preurejen zadružni bife, ki je dobil novo opremo, delno so preuredili tudi zadružno prodajalno z mešanim blagom. V prostorih zadružnega doma so odprli tudi prvi industrijski obrat v tej krajevni skupnosti žužemberške Iskrine tovarne »KEKO«. V njem je začelo trenutno delati 20 usposobljenih delavcev, sčasoma pa bo v njem zaposlenih 60 ljudi.

Investicija za obnovo zadružnega doma Žvirče, katerega lastnik in nosilec investicije je Krkina temeljna zadružna orga-

vedla DO Gradbenik iz Žužemberka s kooperanti.

Za obnovo zadružnega in gasilskega doma, posebno pa za asfalt, so veliko prispevali prebivalci z delom in denarjem. Slavnostni govornik je bil predsednik skupščine občine Novo mesto Boštjan Kovačič, pomen teh pridobitev za te kraje pa sta poudarila tudi predstavnik krajevnih skupnosti Hinje in direktor Iskrine tovarne iz Žužemberka. Sodelovala je tudi godba iz Novega mesta, oktlet iz Dobropolja in šolska mladina, ki je pripravila kulturni program.

Prebivalcem teh vasi bo to

praznovanje ostalo v lepem spominu, ker čutijo, da se je le začelo premikati. Siti so namreč že bili praznih besed o pomoči tem zaostalim predelom Suhe krajine, kjer se je v nekaterih vaseh število prebivalcev zmanjšalo za več kot polovico.

Krajanje Hinj pričakujejo tudi izpolnitev obljub podjetja Novoles, da bo v Hinjah zgradilo svoj obrat.

Te pridobitve v tej krajevni skupnosti pomenijo nov žarek upanja za razvoj na vseh področjih življenja prebivalcev teh krajev in upajmo tudi zmanjšanje odseljavanja ljudi.

Iz ptujskega tozda Maloprodaja

Kristina Antolič

Nova razširitev

V tozdu Maloprodaja delovne organizacije MIP Ptuj vedno znova presenečajo potrošnike z razširitvijo svojih prodajal. Tokrat so razširili samopostrežbo Oskrba v Turnišču, na obronku Ptuj.

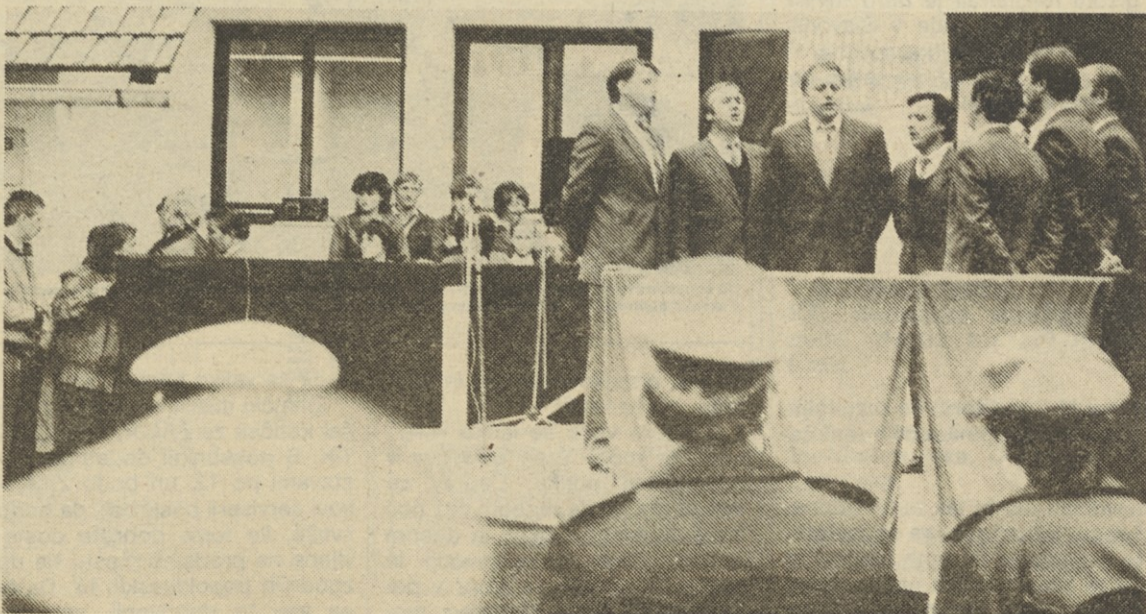
Bruto površina obsega 272, prodajni prostor pa 138 kvadratnih metrov. Bife, ki so ga zgradili na novo, meri 31,5 kvadratnih metrov. K temu sodijo še garderoba in sanitarije k bifeju.

Predračunska vresnost gradbenih, obrtniških in instalacijskih del znaša sedemindvajset, z opremo triinideset milijonov dinarjev.

Z razširitvijo načrtujejo povečanje prometa za približno trideset odstotkov. V samopostrežbi je ostalo isto število zaposlenih, medtem ko so v bifeju na novo zaposlili dve delavki.

V tozdu Maloprodaja načrtujejo (bölje rečeno: imajo v planskih aktih zapisano), da bodo nadaljevali posodabljanje prodajal v mestu in na podeželju. Še tako majhna sprememba razveseli ne samo potrošnika, temveč tudi delavce v teh enotah.

S proslave v Žvirčah, 28. oktobra letos

Pravnik svetuje

Sergej Paternost

Kakšna je razlika med tekočim računom in hranilno knjižico?

V bistvu gre za dva različna bančna instrumenta s povsem različnim namenom.

Hranilna knjižica je klasična oblika varčevanja v banki in je postala instrument poslovanja in tekoče porabe sredstev.

S hranilno knjižico je mogoče dvigati sredstva v katerikoli banki v Jugoslaviji, ponekod pa tudi na poštah. Za poslovanje s hranilno knjižico je treba poznati le številke. Večina varčevalcev se je odločila za ta način predvsem ob usmerjanju izplačil osebnih dohodkov preko banke.

Tekoči račun je druga oblika poslovanja z denarjem. Uporabnik shaja tako rekoč brez banke. Od časa do časa mora res priti v banko po nove čeke ali po gotovino, vendar pa vse večje nakupe in plačila opravi s čekom.

Druga prednost tekočega računa je tudi v tem, da osebnega dohodka ni treba vpisovati. Poslovanje s čeki je bolj varno. Imetnikom tekočih računov so ob vsakem času na razpolago vsa sredstva, ne da bi moral v banko.

Imetnik tekočega računa lahko pooblasti banko, da mu plačuje razne občasne obveznosti, kot so voda, elektrika, stanovanje in drugo. Z dovoljenjem banke lahko imetnik tekočega računa do določenega zneska prekorači kritje na svojem računu.

Iz vsega povedanega lahko ugotovimo, da ima za tekoče poslovanje tekoči račun določene prednosti pred hranilno knjižico, ki pa bo še vedno namenjena raznim oblikam varčevanja. Omeniti velja še tako imenovane »plačilne kartice«, s katerimi je mogoče plačevati blago in storitve pri nas in v tujini. Takšno obliko plačevanja pripravljajo tudi naše banke. Z leti bo spodbudila tekoči račun, predvsem zaradi enostavnosti in udobnosti.

Jesenski izlet v Baranjo in Slavonijo

Fani Papler

Klub upokoencev

Megleno hladno jutro je bilo 22. septembra, ko smo se zbrali na železniški postaji, kmalu nato pa se je zaskvil krasen sončen jesenski dan in nas spremljal na vožnji z avtobusom preko Zagreba, Kutine, Virovitice do farme Sankovac pri Podravski Slatini.

Na tej farmi je zaposlenih 160 delavcev, ki letno vzgojijo 75 tisoč svinj, od tega 25 tisoč plemenskih, kar predstavlja 40 tisoč ton mesa letne proizvodnje.

Vožnjo smo nato nadaljevali v Dolnji Mihajlovac, Valpovo in v Osijek, kjer smo prenočili. Naslednji dan smo si ogledali živalski vrt v Kopačkem ritu in se popeljali z ladjico Lisko. Preko 26 vrst raznih ptic je našlo tukaj svoje zatočišče, v okoliških gozdovih pa živi še 7 tisoč jelenov in 4 tisoč divjih svinj.

Po ogledu Kopačkega rita smo se ponovno vrnili v Osijek in naslednji dan nadaljevali vožnjo v Beli Manastir ter si ogledali mlekarški kombinat Belje. Kombinatski proizvodnja okoli 18 milijonov litrov mleka letno, ima 12 tisoč hektarov posejanih s pšenico, sladkorno peso, nadalje plantažne vinograde, tovarno sladkorja, vzrejo prašičev itd.

Tudi tu so nas lepo sprejeli in nas popeljali na ogled obrata mlečnih izdelkov, ki deluje že od leta 1912. Z rekonstrukcijo in modernizacijo so uspeli povečati

Mercatorjev mozaik

proizvodne zmogljivosti, tako da letno lahko predelajo 32 milijonov litrov mleka v trde, topljene in krem sire ter maslo.

Proizvodnjo sirovo smo si ogledali s posebnim zanimanjem in jo primerjali s tistimi, ki jih poznamo iz domače organizacije.

Po ogledu Belja smo se odpeljali nazaj v Osijek ter v Đakovo, kjer smo si ogledali katedralo. Gradili so jo 16 let, od leta 1866 do 1882, največ zaslug za gradnjo pa je imel bogoslovec Josip Juraj Strossmayer, rojen 1815. leta v Osijeku.

Lepo sončno vreme, nas je spremljalo ves čas izleta ter nam vlivalo dobro razpoloženje, tudi na poti nazaj. Vožnja po nepregledni magistrali je hitro minila. Spoznali smo kraje v Slavoniji. Lepa je ta dežela in rodovitna, videti pa je bilo tudi še veliko neobdelane zemlje.

M-Konditor v stiku s trgovci

Alenka Medved — M-Konditor

Obisk poslovođij

Novoletni prazniki so pred durmi in v M-Konditorju že razmišljamo, kako čim boljše zadovoljiti vse potrebe Ljubljančanov v tem času.

Zmajčkov butik izvrstnih slaščic poznajo že tudi najmlajši, žal pa le težko najdejo njegovo prodajno mesto. Mercatorjeve poslovalnice se kar ne morejo

navdušiti, da bi tak butik odprle, čeprav je tudi res, da so nekatere prodajalne izredno majhne in da je včasih težko najti prostor ali primerno vitrino za slastne

Iz tozda Indus v Kopru

Sergej Paternost

Kotiček Gorenja v M-Nanosu

Prejšnji mesec je bil v prostorih Železnine v Kopru, ki sodi v tozda Indus Koper, organiziran kotiček Gorenja.

Nanosove vesti

Med obema organizacijama je bilo dogovorjeno, da bo Gorenje v Indusovi poslovalnici v Kopru organiziralo stalno razstavo vseh svojih izdelkov.

Gre za stalno predstavitev prodajnega programa Gorenja. Kupec dobi celovito informacijo o proizvodnji Gorenja in lahko izdelke tudi kupi. Na voljo so mu

mali gospodinjski aparati, pralni in pomivalni stroji, hladilniki, zamrzovalniki, vse vrste štedilnikov, pa tudi kopalniška in kuhinjska oprema.

Gre za široko prodajno akcijo Gorenja. Kotiček v koprski Železnini ob Ljubljanski cesti je prva tako organizirana prodaja Gorenja na Primorskem.

Ob otvoritvi kotička Gorenja v Železnini v Kopru predstavnik Gorenja pojasnjuje problematiko proizvodnje in prodaje

Iz tozda Preskrba Portorož

Sergej Paternost

Obisk v obalni temeljni organizaciji

V mesecu oktobru je bil strokovni kolegij M-Nanosa organiziran na obalnem področju.

Udeleženci kolegija so si najprej ogledali prvi kotiček Gorenja v Železnini v Kopru, nato pa še novi market v Jagodju v Izoli. To je sodobno in funkcionalno urejen lokal, ki ima 350 kvadratnih metrov prodajnih in 240 kvadra-

tnih metrov skladiščnih površin. Je izredno dobro založen z vsemi mogočimi prehrabeni izdelki. Udeležence je predvsem presenetil izredno bogat izbor svežega mesa.

Po končanem kolegiju smo se okrepčali v gostinskem obratu Pirat v Piranu, nato pa nam je neutrudni direktor tozda Preskrba, Maks Mauer, omogočil ogled igralnice (casina) v hotelu Metro-

pol v Portorožu. Že sama stavba je na nas napravila izreden vtis, ko pa nas je postojnski rojak, direktor igralnice, Nino Spinelli popeljal po njenih prostorih, kjer so prvi gostje že igrali, ni bilo začudenja ne konca ne kraja.

Dobro razpoloženi in polni novih doživetij smo se v poznem popoldnevu vrnili na svoje domove.

Ob ogledu novozgrajenega marketa v Jagodju direktor tozda Maks Mauer razlaga predsedniku PO Mercator-Nanosa Tonetu Černetu podrobnosti v zvezi s ponudbo mesa, ki ga poslovalnica vsak dan prodaja

tortice, hrustljave zavitke in dehteče, sveže krofe.

Z dobro voljo se lahko veliko stori, je moto vseh delavcev v majčkovem butik. Čeprav se vsega res ne da narediti čez noč bo s skupnimi močmi in dobrim sodelovanjem s poslovođji in ljudmi, ki skrbijo za izbor v poslovalnicah tozda Golovec, mo-

goče še veliko spremeniti.

Zmajčki mislimo, da se bo našel kotiček za ZAMAJČKOV BUTIK. S posebnimi dodatnimi dostavami po 12. uri bodo Zmajčkovi serviserji poskrbeli, da bodo sveže, še tople dobrote dostavljene na prodajno mesto tja do zgodnjih popoldanskih ur. Da bi se vse to dogovorili, smo se

zbrali na kratki predstavitvi v M-Konditorju, kjer smo poslovođjem tozda Golovec pokazali našo proizvodnjo peciva in sladice, v živo in z diapozitivi.

Prijetno sladko je dišalo in naše srečanje bo vsem ostalo v spominu kot koristno, zlasti za medsebojno spoznavanje in boljše sodelovanje.

Smučarski tečaji

Korš v zimski sezoni 1987 prireja smučarske tečaje za delavce sozda MERCATOR-KIT in njihove družinske člane.

Stacionirani smučarski tečaji bodo v Poljani na Koroškem. Penzion Poljana je III. kategorije in ima 19 ležišč v dvo in tri posteljnih sobah s toplo in hladno vodo. V neposredni bližini je prenosna vlečnica, smučišče je primerno za začetnike. Smučanje je možno tudi na bližnjih večjih smučiščih, oddaljenih do 10 km: Mežica, Ošven, Črna na Koroškem, Petzen König v Avstriji. Prevozi na smučišča so organizirani s hotelskim avtobusom.

Termini:

17. 1. – 24. 1.

24. 1. – 31. 1.

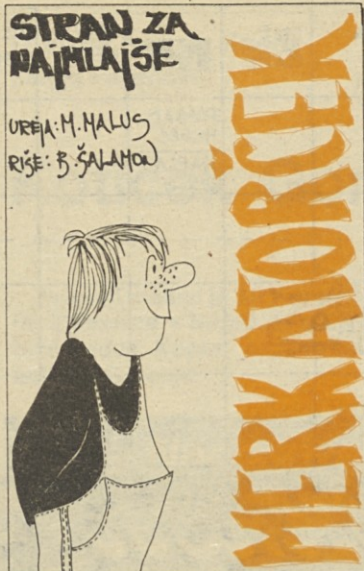
31. 1. – 7. 1.

7. 2. – 14. 2.

Cena polpenziona je 4.500 dinarjev na dan. Otroci do sedmega leta starosti imajo 30 % popusta na lastnem ležišču oziroma 50 % popusta, če ne potrebujejo lastnega ležišča. Smučarske vozovnice stanejo 2.200 dinarjev v Mežici in na Ošvenu, v Črni pa 1.000 dinarjev na dan. Smučanje na Petzen Königu: skupine 90 šilingov, plačilo v dinarjih, ski-bus 800 dinarjev za osebo.

Prevozni smučarski tečaji v času šolskih počitnic bodo vsak teden, od ponedeljka do sobote (šest dni), z odhodi iz Ljubljane na smučišče Stari vrh nad Škofjo Loko.

Za vsa nadaljna pojasnila povprašajte športne referente v vseh ozdih ali splošno službo SOZDA MERCATOR-KIT, Emonska 8, telefon: 061 – 221-038, kjer se za opisane smučarske tečaje tudi prijavite.

KORŠ v letu 1987

Mirko Vaupotič

Domala vsakdo se lahko vključi

Leto je kar hitro naokoli, tako da je koordinacijski odbor za rekreacijo in šport MERCATOR-KIT (KORŠ) ponovno pred sprejemom programa dela za prihodnje obdobje – to je za leto 1987. To leto je še posebej pomembno za vse nas, saj praznujemo deseto leto aktivnega delovanja in združevanja na športno-rekreativnem področju v okviru sozda.

Jubilej, ki ga bomo obeležili tudi v okviru samih aktivnosti v prihodnjem letu, nam bo vspodbuda, da tudi v prihodnje resno zastavimo in uresničimo delovne naloge. V zadnjih letih je KORŠ svojo dejavnost znatno razširil, predvsem pa se je povečala udeležba pri aktivnostih, ki jih organizira ta organ na ravni sozda. Če temu še dodamo pisano paleto dejavnosti v delovnih kolektivih, lahko ugotovimo, da je tovrstno združevanje in sodelovanje delavcev postalo stalna oblika sodelovanja in povezovanja v sozdu MERCATOR-KIT.

Za kakšne akcije v organizaciji KORŠ-a gre? Program je že kar klasičen. Največja akcija so seveda letne športne igre, poletna Mercatoriada, ki bodo povezane z Dnevom Mercatorja; skupne akcije koordinacijskega odbora sindikata sozda, delovnih organizacij M-Standarda in M-Krke Novega mesta, kulturnih delavcev v sozdu in KORŠ-a. Z izvajalci pa smo tudi izdali kraj prireditve! Prireditve bo največja manifestacija delavcev in združenih kmetov sozda MERCATOR-KIT, v katere okolju bodo tudi športniki našli svoje mesto.

Tekmovalni program bo organiziran v panogah kot običajno, dodali bodo še nekatera družabna in šaljiva tekmovanja kot popestritev zaključnega dela družabne prireditve.

»Smučarija« se bo prihodnje leto odvijala 28. februarja na Rogli z zaključno prireditvijo v Zrečah. Tekmovanje bo kot običajno v veleslalomu in tekih. V zimskem času bo organizirano nekaj smučarskih tečajev različnih oblik, ki so razpisane posebej v tej številki časopisa.

Nadalje omenimo še našo tradicionalno skupno udeležbo na pohodu po poteh partizanske Ljubljane.

Planinstvo je letos zaživelo, kar smo popisali tudi v eni prejšnjih številčk časopisa, tako da predvidevamo drugo leto poleg večje udeležbe tudi večje število izletov in pohodov. Program teh bo izdelan posebej in bo objavljen v eni spomladanskih številčk »Mercatorja«.

Tudi v letu 1987 bomo izobraževanju posvetili precej pozornosti. V izobraževanje v seminarški obliki bomo skušali pritegniti predvsem zainteresirane za tovrstno delo iz kolektivov naših članic, kjer tovrstno delo ni najboljše ali sploh manjka.

Na kratko predstavljeno program dela KORŠ-a daje možnost vsakemu posamezniku, da se nekam vključi. S še nekaterimi drugimi akcijami, o katerih vas bomo sproti obveščali, pa bomo skušali naše delo še bolj popestriti.

Sveže pecivo tudi popoldne

Zmajček na kotalkah

Z novembrom je zmajčkov butik izvrstnih slaščic začel dobavljati sveže pekovsko in slaščičarsko pecivo tudi v popoldanskem času. Med zanimivosti sodi še akcija »Pavlihova torta.« Ob nakupu najmanj dveh koščkov te torte dobi kupec žeton, pet žetonov pa lahko pošlje M-Konditorju. Ob koncu akcije, ki bo trajala do 31. januarja 1987, bodo izžrebali tri srečneže. Ti bodo dobili eno do tri nadstropno Pavlihovo torto, plačano naročnino za Pavliho in za povrh še kotalke – simbol zmajčkovega butika. Andrej Dvoršak

Dragi majhni večji in še večji bralci Mercatorja

Ta mesec smo vam pripravili nagradno križanko. Ni pretežka v kvadratke vpišite, kar vidite narisano! Vodoravno in navpično. Tistega, ki bo uganko pravilno rešil in bo imel povrh še srečo, da bo izžreban, čaka lepa nagrada.

Rešitev rebusa iz prejšnje številke Mercatorja se glasi: Slovenija Sadje. Sreča se je nasmehnila Robertu Trčku, Žirovski vrh 39, 64226 Žiri.

Čao bav Meta

